LOHJAN KAUPUNKI

Lohjansolmun asemanseudun Natura-tarvearvio

Raportti

FCG SUUNNITTELU JA TEKNIIKKA OY 11.6.2019 P29706

Eskelinen, Minna 11.6.2019

Sisällysluettelo

1 Johdanto 1
2 Lähtötiedot ja arviointimenetelmät 2
2.1 Lainsäädäntö 2
2.2 Vaikutusarvioinnin kohdentaminen 3
2.3 Arvioinnin kriteerit 4
2.4 Käytetty lähtöaineisto 6
3 Lohjansolmun asemanseudun uusi kaupunginosa 8
3.1 Hankkeen kuvaus ja tavoitteet 8
3.2 Ideasuunnitelmat 9
4 Muut lähialueen hankkeet ja suunnitelmat 12
4.1 Yleistä 12
4.2 Uudenmaan maakuntakaava ja vaihemaakuntakaavat 12
4.3 Y5 Lohjansolmun asemanseudun ja Lehmijärvi-Pulli maaseutualueiden osayleiskaava (vireillä) sekä Lohjan taajamaosayleiskaava 13
4.4 Espoo-Salo oikorata ja rautatieasema 14
5 Vaikutusten syntytapa 14
6 Natura-alueiden kuvaukset 15
6.1 Lohjanharju ja Ojamonkangas Natura-alue (FI0100031, SAC) 15
6.1.1 Yleiskuvaus 15
6.1.2 Suojelun perusteena olevat luontotyypit 17
6.1.3 Suojelun perusteena olevat lajit 17
6.2 Nummi-Pusulan lintuvedet Natura-alue (FI0100042, SPA) 17
6.2.1 Yleiskuvaus 17
6.2.2 Suojelun perusteena olevat lajit 18
6.3 Vaanilanlahti Natura-alue (FI0100102, SAC) 19
6.3.1 Yleiskuvaus 19
6.3.2 Suojelun perusteena olevat luontotyypit 20
6.3.3 Suojelun perusteena olevat lajit 20
7 Vaikutusten arviointi 21
7.1 Lohjanharju ja Ojamonkangas (FI0100031) Natura-suojeluarvoihin kohdistuvat vaikutukset 21
7.1.1 Vaikutukset luontodirektiivin luontotyyppeihin 21
7.1.2 Vaikutukset luontodirektiivin liitteen II lajeihin 22
7.2 Nummi-Pusulan lintuvedet (FI0100042) Natura-suojeluarvoihin kohdistuvat vaikutukset 23
7.2.1 Suojeluperusteena olevat lintudirektiivin liitteen I lajit ja muuttolinnut 23
7.3 Vaanilanlahti (FI0100102) Natura-suojeluarvoihin kohdistuvat vaikutukset 29
7.3.1 Vaikutukset luontodirektiivin luontotyyppeihin 29

Eskelinen, Minna 11.6.2019

7.4 Vaikutukset luontodirektiivin liitteen II lajeihin 31
8 Haitallisten vaikutusten ehkäisy ja lieventäminen 31
9 Yhteisvaikutukset 32
10 Epävarmuustekijät 32
11 Vaikutukset Natura-alueen eheyteen ja koskemattomuuteen 33
12 Seuranta 33
13 Yhteenveto, johtopäätökset ja suositukset 33

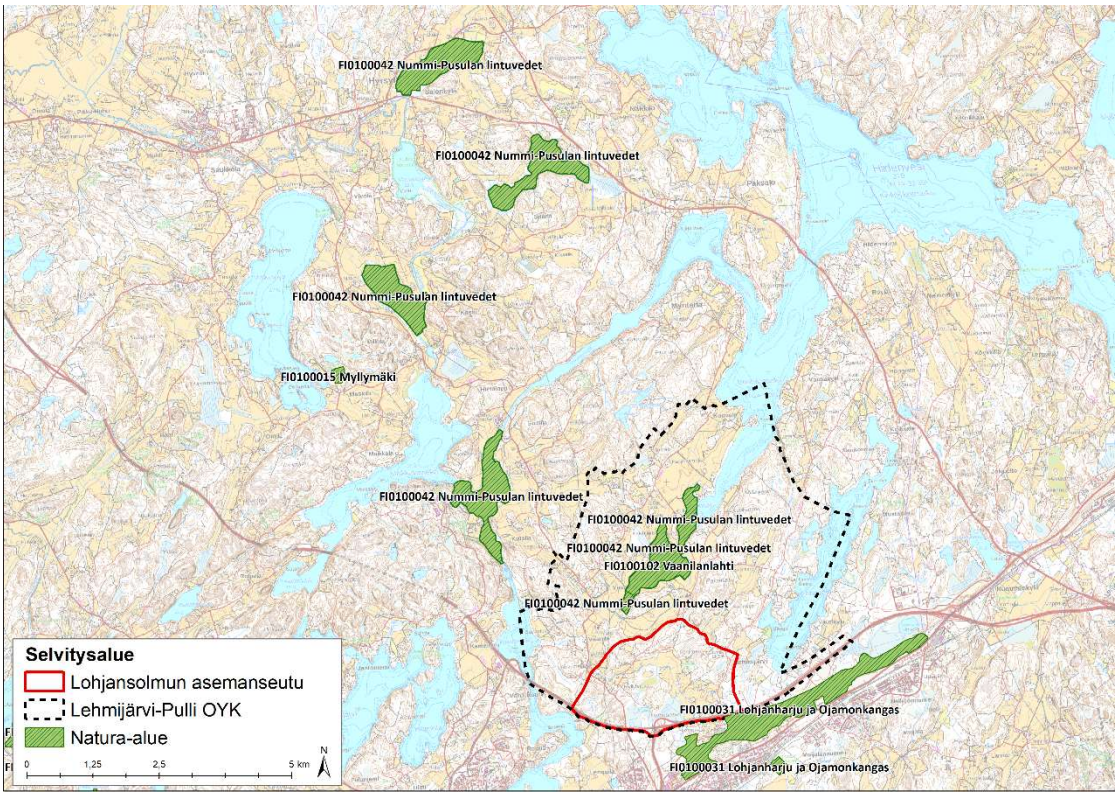
Paikkatietoaineistot: © SYKE 2019, MML 2019
Kannen kuva: Vasarlanlahti © FCG/Tiina Mäkelä

Lohjansolmun asemanseudun Natura-tarvearvio

1 Johdanto

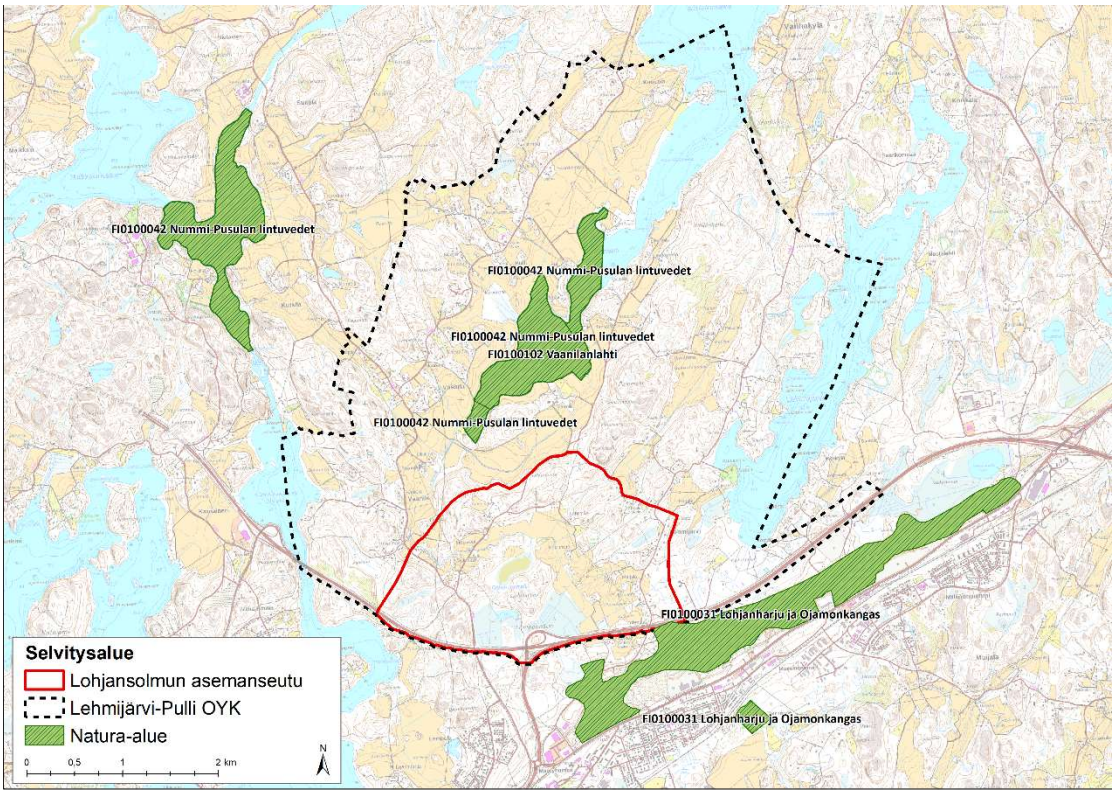
Tämä Natura-tarvearviointi käsittelee Lohjansolmun asemanseudun uuden kaupunginosan rakentumisen vaikutuksia Lohjanharju ja Ojamonkangas (FI0100031), Nummi-Pusulan lintuvedet (FI0100042) ja Vaanilanlahti (FI0100102) Natura-alueille. Arviointi on laadittu Lohjansolmun asemanseutua koskevien idea-suunnitelmien pohjalta. Suunnittelualueelle ei sijoitu Natura-alueita, joten arviointi on kohdennettu suunnittelualueen ulkopuolella sijaitseviin Natura-alueisiin, joihin vaikutusten muodostuminen on arvioitu mahdolliseksi. Lohjansolmun aseman-seudun sijainti ja rajaus suhteessa Natura-alueisiin on esitetty kuvassa 1. Kuvassa 2. on esitetty tarkemman vaikutusten arvioinnin kohteena olevat osa-alueet.

Arviointi on laadittu luonnonsuojelulain 65 §:n edellyttämällä tavalla luontotyyppi- ja lajikohtaisena asiantuntija-arviona. Siinä keskitytään niihin suojeluarvoihin eli luontotyyppeihin ja lajistoon, joiden perusteella edellä mainitut Natura-alueet on sisällytetty Suomen Natura 2000–verkostoon. Natura-tarvearvioinnilla selvitetään, ylittyykö varsinaisen Natura-vaikutusten arvioinnin kynnys eli aiheuttaako Lohjansolmun asemanseudun kaupunginosan rakentuminen todennäköisesti merkittäviä haitallisia vaikutuksia Natura-alueiden suojeluperusteille. Natura-tarvearvion ovat laatineet Lohjan kaupungin toimeksiannosta FM biologi Minna Eskelinen FM ja biologi Tiina Mäkelä FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy:stä.

***Kuva 1**. Lohjansolmun asemanseudun uuden kaupunginosan ideasuunnitelma-alueiden sijainti suhteessa Natura-alueisiin. Nummi-Pusulan lintuvedet ja Vaanilanlahti Natura-alueet sijaitsevat suunnitelma-alueesta pohjoiseen,*

Lohjanharju ja Ojamonkangas Natura-alue sijaitsee suunnitelma-alueesta kaakkoon valtatien 18 rajaamana.

***Kuva 2**. Lohjansolmun asemanseudun uuden kaupunginosan ideasuunnitelma-alueiden sijainti suhteessa Natura-alueisiin. Nummi-Pusulan lintuvedet ja Vaanilanlahti Natura-alueet sijaitsevat suunnitelma-alueesta pohjoiseen, Lohjanharju ja Ojamonkangas Natura-alue sijaitsee suunnitelma-alueesta kaakkoon valtatien 18 rajaamana.*

2 Lähtötiedot ja arviointimenetelmät

2.1 Lainsäädäntö

Natura–arvioinnista säädetään luonnonsuojelulain 65 ja 66 §:n säännöksissä. Ensimmäisen säännöksen (65 §) mukaan hanke tai suunnitelma ei saa yksistään tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa merkittävästi heikentää niitä luonnon-arvoja, joiden vuoksi alue on ilmoitettu, ehdotettu tai sisällytetty Suomen Natura 2000-verkostoon. Luonnonsuojelulain mukainen vaikutusten arviointivelvollisuus syntyy, mikäli hankkeen vaikutukset

a) kohdistuvat Natura-alueen suojelun perusteena oleviin luontoarvoihin,
b) ovat luonteeltaan heikentäviä,
c) laadultaan merkittäviä ja
d) ennalta arvioiden todennäköisiä.

Kynnys arvioinnin suorittamiseksi voi ylittyä myös eri hankkeiden ja suunnitelmien yhteisvaikutusten vuoksi (Söderman 2003). Tämä velvoite koskee myös Natura-alueen ulkopuolella toteutettavaa hanketta, jos sillä on todennäköisesti alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia.

Toinen mainittu säännös (66 §) koskee heikentämiskieltoa. Viranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseksi taikka hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa, jos arviointimenettely osoittaa hankkeen tai suunnitelman merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty Suomen Natura 2000–verkostoon. Lupa voidaan kuitenkin myöntää taikka suunnitelma hyväksyä tai vahvistaa, jos valtioneuvosto yleisistunnossa päättää, että hanke tai suunnitelma on toteutettava erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavasta syystä eikä vaihtoehtoista ratkaisua ole. Jos alueella esiintyy luontodirektiivin liitteessä I tarkoitettuja ensisijaisesti suojeltavia luontotyyppejä *(ns. priorisoitu luontotyyppi)* tai liitteessä II tarkoitettuja ensisijaisesti suojeltavia lajeja *(ns. priorisoitu laji)*, noudatetaan tavanomaista tiukempia lupaedellytyksiä ja lisäksi asiasta on hankittava komission lausunto. Lupaviranomaisen on ennen lupapäätöstä varmistettava, että arvioinnit ovat asianmukaisia ja niissä esitetyt johtopäätökset ovat perusteltuja.

Mikäli suojeluperusteina olevia luontoarvoja joudutaan merkittävästi heikentämään, on ympäristöministeriön kompensoitava heikennys. Heikentyvän alueen tilalle on esimerkiksi etsittävä korvaava alue (vastaavat suojeluperusteet, lajit ja luontotyypit) luonnonmaantieteellisesti samalta alueelta. Kompensaatioalue on käytännössä heikennyksen vuoksi poistuvaa aluetta laajempi alue. Kompensaatiotoimet on oltava keskeisiltä osiltaan toteutettuna ennen toisen alueen suojeluarvojen heikentämisen tapahtumista. Ympäristöministeriö valmistelee ehdotukset uusista alueista ja vie ne valtioneuvoston hyväksyttäviksi.

2.2 Vaikutusarvioinnin kohdentaminen

Natura-arvioinnissa keskitytään suojelun perustana oleviin luontotyyppeihin tai lajeihin. *Luonnonarvot*, joita Natura-arviointi koskee, ilmenevät Natura-tietolomakkeista ja ne ovat:

- SAC (Special Areas of Conservation) -alueilla luontodirektiivin liitteen I luontotyyppejä tai
- SAC–alueilla luontodirektiivin liitteen II lajeja tai
- SPA (Special Protection Areas) -alueilla lintudirektiivin liitteen I lintulajeja tai
- SPA-alueilla lintudirektiivin 4.2 artiklassa tarkoitettuja muuttolintuja.

Heikentämistä arvioitaessa huomioidaan luontotyypin tai lajin suotuisaan suojelutasoon kohdistuvat muutokset sekä hankkeen vaikutus Natura 2000-verkoston eheyteen ja koskemattomuuteen, millä tarkoitetaan tarkastelun alaisen kohteen ekologisen rakenteen ja toiminnan säilymistä elinkelpoisena ja niiden luontotyyppien ja lajien kantojen säilymistä elinvoimaisina, joiden vuoksi alue on valittu Natura-verkostoon. Heikentyminen voi olla luontotyypin tai lajin elinympäristön fyysistä rappeutumista tai lajin kohdalla yksilöihin kohdistuvaa häiriövaikutusta tai yksilöiden menetyksiä. *Merkittävyyden* arvioinnissa keskitytään mahdollisen muutoksen laajuuteen, joka suhteutetaan alueen kokoon sekä luontoarvojen merkittävyyteen ja sijoittumiseen. *Todennäköisyyttä* harkittaessa arviointiin on ryhdyttävä, mikäli merkittävät heikentävät vaikutukset ovat todennäköisiä.

Arviointivelvollisuus koskee valtioneuvoston päätöksissä lintudirektiivin mukaisiksi SPA-alueiksi ilmoitettuja tai ehdotettuja alueita, luontodirektiivin mukaisiksi SAC-alueiksi ilmoitettuja tai ehdotettuja alueita sekä Natura 2000-verkostoon jo sisällytettyjä alueita. Arvioinnin piiriin kuuluvat myös sellaiset alueet, joista komissio ilmoittaa käynnistävänsä neuvottelut alueen liittämisestä Natura-2000

verkostoon (LsL 67 §). Arviointivelvollisuus kohdistuu vain alueen suojeluperusteissa mainittuihin luontotyyppeihin ja lajistoon. SPA-alueilla arviointivelvollisuus ei kohdistu luontotyyppeihin eikä luontodirektiivin liitteen II lajeihin, vaikka ne Natura-tietolomakkeella olisikin mainittu. Vastaavasti SAC-alueilla ei arvioida vaikutuksia lintudirektiivin mukaiseen lajistoon.

Tarkka vaikutusarvio suoritetaan ainoastaan sillä osalla Natura-aluetta, johon hanke tai suunnitelma todennäköisesti vaikuttaa. Natura-arvioinnissa kuitenkin peilataan myös hankkeen merkitystä ja vaikutuksia koko Natura-alueen kannalta. Lisäksi arvioidaan vaikutusten lieventämismahdollisuuksia.

2.3 Arvioinnin kriteerit

Luonto- tai lintudirektiivissä ei ole määritetty, milloin luonnonarvot heikentyvät tai merkittävästi heikentyvät. Euroopan komission julkaisemassa ohjeessa (Luontodirektiivin 92/43/ETY 6 artiklan säännökset) todetaan, että vaikutusten merkittävyys on kuitenkin määritettävä suhteessa suunnitelman tai hankkeen kohteena olevan suojeltavan alueen erityispiirteisiin ja luonnonolosuhteisiin ottaen erityisesti huomioon alueen suojelutavoitteet.

Luontoarvojen heikentyminen voi olla merkittävää jos:

- Suojeltavan lajin tai luontotyypin suojelutaso ei hankkeen toteutuksen jälkeen ole suotuisa.
- Olosuhteet alueella muuttuvat hankkeen tai suunnitelman johdosta niin, ettei suojeltavien lajien tai elinympäristöjen esiintyminen ja lisääntyminen alueella ole pitkällä aikavälillä mahdollista.
- Hanke heikentää olennaisesti suojeltavan lajiston runsautta.
- Luontotyypin ominaispiirteet turmeltuvat tai osittain häviävät hankkeen johdosta.
- Ominaispiirteet turmeltuvat tai suojeltavat lajit häviävät alueelta kokonaan.

Vaikutusten suuruutta on arvioitu luontotyypin heikentyvän tai häviävän pinta-alan osuuden tai lajin heikentyvän tai häviävän yksilömäärän suhteessa Natura-alueen luontotyypin pinta-alaan tai lajimäärään sekä vaikutuksiin luontotyypin tai lajin populaation toimintaan ja elinvoimaisuuteen.

Vaikutusten todennäköisyyttä on arvioitu seuraavan luokituksen mukaisesti: varma, erittäin todennäköinen, todennäköinen, odotettavissa, ennakoitavissa ja epätodennäköinen sekä erittäin epätodennäköinen.

Vaikutusten arvioinnissa on käytetty myös apuna vaikutusten merkittävyyden luokitusta ja arviointia alueen luontoarvoille soveltuviin kriteereihin (Taulukko 1). Merkittävyyden arvioinnissa keskitytään mahdollisen muutoksen laajuuteen, joka suhteutetaan alueen kokoon sekä luontoarvojen merkittävyyteen ja sijoittumiseen. Vaikutusten merkittävyydestä voidaan todeta, että mikäli suunnitelma tai hanke tuottaa suuren merkittävän vaikutuksen luontotyypille tai lajille, niin vaikutukset ovat merkittävästi suojeluperusteita heikentäviä. Tällöin suunnitelma tai hanke heikentää luontotyyppiä tai lajia siten, että luontotyyppi tai laji häviää pitkällä tai lyhyellä aikavälillä.

Yksittäisiin luontotyyppeihin ja lajeihin kohdistuvien vaikutusten lisäksi on arvioitava hankkeen vaikutukset Natura-alueen eheyteen (*koskemattomuus*). Alueen koskemattomuus liittyy alueen suojelutavoitteisiin, eikä se siten tarkoita koskemattomuutta sanan kirjaimellisessa tai fyysisessä merkityksessä.

Taulukko 1. *Vaikutusten merkittävyyden luokitus ja käytetty kriteeristö (Söderman 2003).*

Vaikutuksen merkittävyys	Kriteerit
Suuri merkittävyys	Hanke heikentää suojeltavan lajin tai luontotyypin suojelutasoa tai johtaa luontotyypin /lajin katoamiseen lyhyellä aikavälillä.
Kohtalainen merkittävyys	Hanke heikentää kohtalaisesti suojeltavan lajin tai luontotyypin suojelutasoa tai johtaa luontotyypin/lajin katoamiseen pitkällä aikavälillä
Vähäinen merkittävyys	Hankkeella on vähäisiä vaikutuksia suojeltavaan lajiin tai luontotyyppiin eikä hanke uhkaa luontotyypin/lajin säilymistä alueella.
Merkityksetön	Hankkeesta ei aiheudu vaikutuksia suojeltavaan lajiin tai luontotyyppiin.

Komission ohjeiden mukaan negatiivinen vaikutus alueen eheyteen on lopullinen kriteeri, jonka perusteella todetaan, ovatko vaikutukset merkittäviä. Luontodirektiivin 6 artiklan 3. kohta määrää, että viranomaiset saavat hyväksyä hankkeen tai suunnitelman vasta varmistuttuaan siitä, että se *"ei vaikuta kyseisen alueen koskemattomuuteen"*. Komission tulkintaohjeessa todetaan, että koskemattomuus tarkoittaa *"ehjänä olemista"*. Tällöin on kyse siitä, että voiko alue hankkeesta tai suunnitelmasta huolimatta pitkälläkin tähtäyksellä säilyä sellaisena, että sen suojelutavoitteisiin kuuluvat luontotyypit eivät *"mainittavasti supistu ja suojeltavien lajien populaatiot pystyvät kehittymään suotuisasti tai vähintään säilymään nykyisellä tasollaan"*. Tämä korostaa, että hanke tai suunnitelma ei saa uhata alueen koskemattomuutta eli koko Natura–alueen ekologisen rakenteen ja toiminnan täytyy säilyä elinkelpoisena. Myös niiden luontotyyppien ja lajien kantojen täytyy säilyä elinvoimaisena, joiden vuoksi alue on valittu Natura-verkostoon.

Eheyteen vaikuttavia tekijöitä ovat mm.:

- elinpiirit
- ruokailu- ja pesimäalueet
- ravinne- ja hydrologiset suhteet
- ekologiset prosessit
- populaatiot

Natura-alueen eheyden yhteydessä on huomioitavaa, että vaikka hankkeen tai suunnitelman vaikutukset eivät olisi mihinkään suojeluperusteena olevaan luontotyyppiin tai lajiin yksinään merkittäviä, vähäiset tai kohtalaiset vaikutukset moneen luontotyyppiin tai lajiin saattavat vaikuttaa alueen ekologiseen rakenteeseen ja toimintaan kokonaisuutena. Vaikutusten ei myöskään tarvitse

kohdistua suoraan alueen arvokkaisiin luontotyyppeihin tai lajeihin ollakseen merkittäviä, sillä ne voivat kohdistua esim. alueen hydrologiaan tai tavanomaisiin lajeihin ja vaikuttaa tätä kautta välillisesti suojeluperusteina oleviin luontotyyppeihin ja/tai lajeihin (Söderman 2003). Vaikutusten merkittävyyden arviointi alueen eheyden kannalta on esitetty taulukossa 2.

Taulukko 2. *Vaikutusten merkittävyyden arviointi alueen eheyden kannalta (Byron 2000; Department of Environment, Transport of Regions, mukaillen Södermanin 2003 mukaan).*

Vaikutuksen merkittävyys	Kriteerit
Merkittävä kielteinen vaikutus	Hanke tai suunnitelma vaikuttaa haitallisesti alueen eheyteen, sen yhtenäiseen ekologiseen rakenteeseen ja toimintaan, joka ylläpitää elinympäristöjä ja populaatioita, joita varten alue on luokiteltu.
Kohtalaisen kielteinen vaikutus	Hanke tai suunnitelma ei vaikuta haitallisesti alueen eheyteen, mutta vaikutus on todennäköisesti merkittävä alueen yksittäisiin elinympäristöihin tai lajeihin.
Vähäinen kielteinen vaikutus	Kumpikaan yllä olevista tapauksista ei toteudu, mutta vähäiset kielteiset vaikutukset ovat ilmeisiä.
Myönteinen vaikutus	Hanke tai suunnitelma lisää luonnon monimuotoisuutta, esimerkiksi luodaan käytäviä eristyneiden alueiden välillä tai aluetta kunnostetaan tai ennallistetaan.
Ei vaikutuksia	Vaikutuksia ei ole huomattavissa kielteiseen tai positiiviseen suuntaan.

2.4 Käytetty lähtöaineisto

Arviointi perustuu Natura-tietolomakkeen tietoihin (Valtioneuvoston päätös tietojen tarkistamisesta 2018). Arviointi perustuu alla lueteltuihin ohjeistuksiin, aineistoihin ja selvityksiin. Arvioinnissa on tukeuduttu myös arvioinnin tekijöiden asiantuntemukseen ja kokemukseen vaikutuksista sekä suojeluperusteissa mainittujen luontotyyppien ekologiasta. Kaikki tässä arviossa käytetty lähtöaineisto on lueteltu lähdeluettelossa.

- Valtionneuvoston päätös 2018: Lohjanharju ja Ojamonkangas Natura-alueen (FI0100031) tietolomake

- Valtioneuvoston päätös 2018: Nummi-Pusulan lintuvedet Natura-alueen (FI0100042) tietolomake
- Valtioneuvoston päätös 2018: Vaanilanlahti Natura-alueen (FI0100102) tietolomake
- Natura 2000 -luontotyyppiopas (Airaksinen & Karttunen 2001)
- Raportti luontodirektiivin toimeenpanosta Suomessa 2001–2006 (Ympäristöministeriö 2011)
- Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa (Söderman 2003)
- Lohjan kaupunki: Y5 Lohjansolmun asemanseudun ja Lehmijärvi-Pulli maaseutualueiden osayleiskaava. 1 Suunnittelun lähtökohdat (7.2.2017, täyd. 19.12.2018)
- Lohjan kaupunki: Y5 Lohjansolmun asemanseudun ja Lehmijärvi-Pulli maaseutualueiden osayleiskaava. 2 Tavoitteet (9.9.2018)
- Lohjan kaupunki: Y5 Lohjansolmun asemanseudun ja Lehmijärvi-Pulli maaseutualueiden osayleiskaava. 3 Mitoitusperusteet maaseutualueilla (19.12.2018)
- Lohjan kaupunki: Y5 Lohjansolmun asemanseudun ja Lehmijärvi-Pulli maaseutualueiden osayleiskaava. Maisemaselvitys (11.12.2018)
- Lohjan kaupunki: Y5 Lohjansolmun asemanseudun ja Lehmijärvi-Pulli maaseutualueiden osayleiskaava. Valmisteluvaiheen kartta (19.12.2018)
- Liikennevirasto: Espoo-Salo -oikorata (https://www.liikennevirasto.fi/kaikki-hankkeet/espoo-salo-oikorata#.W6nYZ_ZuJRY)
- Lohjansolmu, Lempolan asemanseutu ideasuunnitelma ”Puistokatu” (Serum Arkkitehdit Oy 10.12.2018)
- Lohjansolmu, Lempolan asemanseutu ideasuunnitelma (Arkkitehtuuritoimisto B&M Oy 2.12.2018)
- Lohjan kaupunki: Lehmijärvi-Pulli osayleiskaavan luontoselvitys (FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy 7.11.2016)

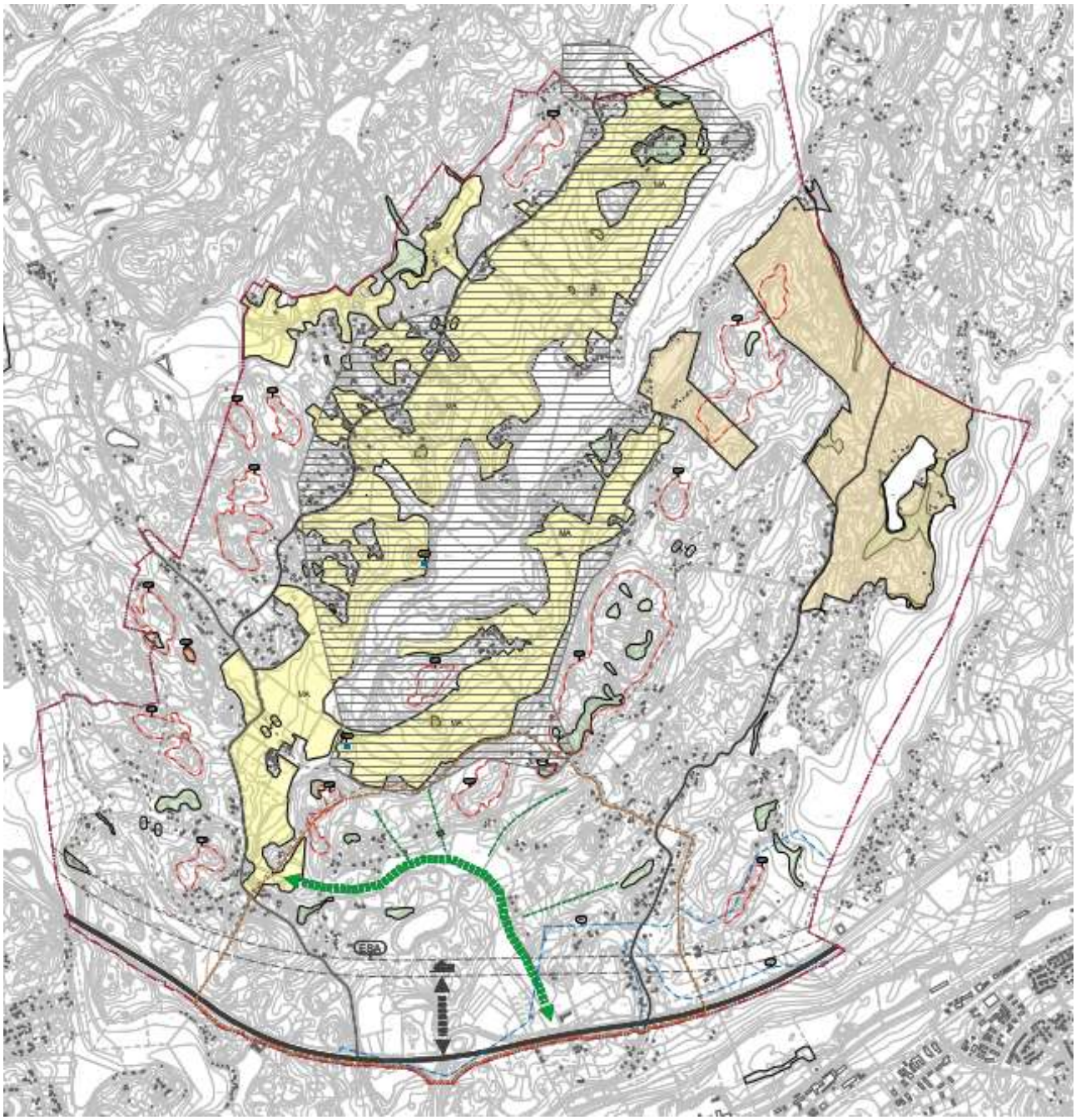
Lisäksi on hyödynnetty Lehmijärvi-Pulli osayleiskaava-alueelta laadittuja luontoselvityksiä, avoimia tietolähteitä sekä muita aineistoja:

- Avoin tieto -palvelu (SYKE 2019)
- Hertta –eliölajit (SYKE 2016)
- Laji.fi –tietokanta (LUOMUS 2019)
- Uusimmat tiedot uhanalaisista lajeista (kirjall. tiedonanto J. Pykälä 2016)
- Lohjan kaupungin paikkatietopalvelu Paikkari (Lohjan kaupunki 2016)
- Lohjan kaupungin Hiiden-/louhikartaston paikkatietoaineistot (Lohjan kaupunki 2016)
- Pullin osayleiskaavan luontoselvitys (Laukka & Ruusuvaara 2000)
- Lieviön ja Lehmijärven luontoselvitys (Lohjan kunnan ympäristölautakunta 1994)
- Viestinkorven ranta-asemakaavan luontoselvitys (Sohlberg 1996)
- Kutsilanselän linnusto (Södersved 1997)
- Lempoonsuon ja Vasarlanlahden linnusto (Södersved 2002)
- Nummi-Pusulan lintuvesien pesimälinnusto (Södersved 2008)
- Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan LUO-alueiden kohdekuvaukset –raportti (Uudenmaan liitto 2016)
- Lintukodot, selvitys Lohjan kaupungin arvokkaista lintualueista (Hakki 2002)

3 Lohjansolmun asemanseudun uusi kaupunginosa

3.1 Hankkeen kuvaus ja tavoitteet

Lohjan kaupungissa on vireillä Y5 Lohjansolmun asemanseudun ja Lehmijärvi-Pulli maaseutualueiden osayleiskaavan laatiminen. Koko osayleiskaava-alueen pinta-ala on noin 26 km^2. Tarkemmin suunniteltavan asemanseudun pinta-ala on noin 4,6 km^2. Asemanseudulle on laadittu kaksi Lohjansolmun (Lempolan asemanseudun) ideasuunnitelmavaihtoehtoa, joissa alueelle muodostuisi noin 15 000-20 000 asukkaan uusi kaupunginosa. Uusi kaupunginosa toteutetaan vaiheittain ja Lohjansolmun asemanseudun alueelle laaditaan myöhemmin tarkempaa maankäyttöä ohjaava asemakaava. Kaavoitus tulee pohjautumaan toiseen ideasuunnitelmaan tai niiden yhdistelmään.

***Kuva 2**. Ote Lohjansolmun asemanseudun ja Lehmijärvi-Pulli maaseutualueiden osayleiskaavan valmisteluvaiheen kartasta (19.12.2018). Lohjansolmun asemanseudun uuden kaupunginosan (vaaleanruskea viiva) alueelle sijoittuu suunniteltu Espoo-Salo oikorata ja asema-alue, josta katuyhteystarve (musta nuoli) Lohjan keskustaan. Aluetta rajaa etelässä E18-moottoritie. Viheryhteystarpeita (vihreä nuoli ja vihreä katkoviiva) osoitetaan Natura-alueiden ja muiden luonnonarvokohteiden välille.*

3.2 Ideasuunnitelmat

Ideasuunnitelmissa asemanseudun uusi asuinalue rakentuisi hyvin tiiviisti juna-aseman pohjoispuolelle. Kaikki maankäyttö sijoittuisi puolentoista kilometrin

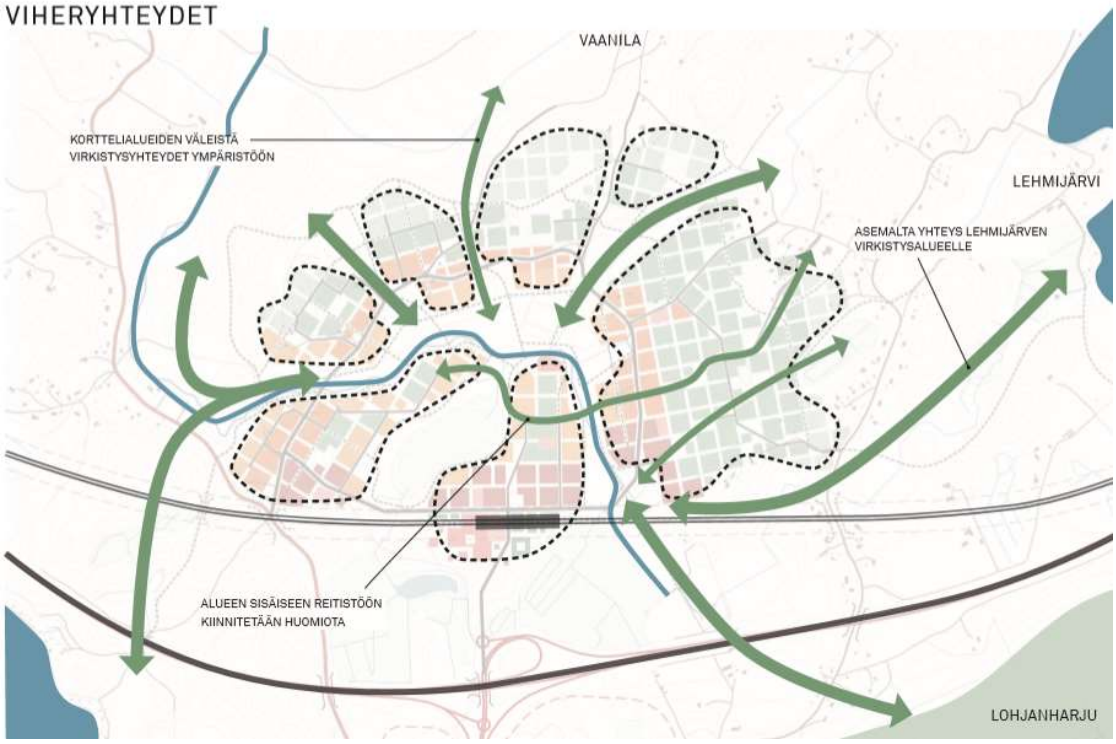
etäisyydelle juna-asemasta. Selkeästi rakentamattomat alueet jätetään laaksoihin. Aseman eteläpuolelle jätetään tilaa tulevaisuuden laajenemisvarana. Suunnittelun keskipisteenä on uusi juna-asema, jolla ennakoidaan liikennöivän uusi Lohja-Helsinki lähijunayhteys. 15 000 asukkaan erillinen kaupunginosa tarvitsee omat palvelut. Suunniteltu alue on riittävän iso, jotta päivittäistavaroiden kauppaa saadaan alueelle.

Ajoneuvoliikenteelle runkoyhteytenä toimii kehäkatu. Lohjan keskustan ja aseman välille luodaan tehokas joukkoliikenneyhteys ja korkeatasoinen pyöräilyn yhteys. Moottoritien liittymä muotoillaan uudestaan. Uuden alueen lähiliikkuminen perustuu jalankulku- ja pyöräliikenteeseen.

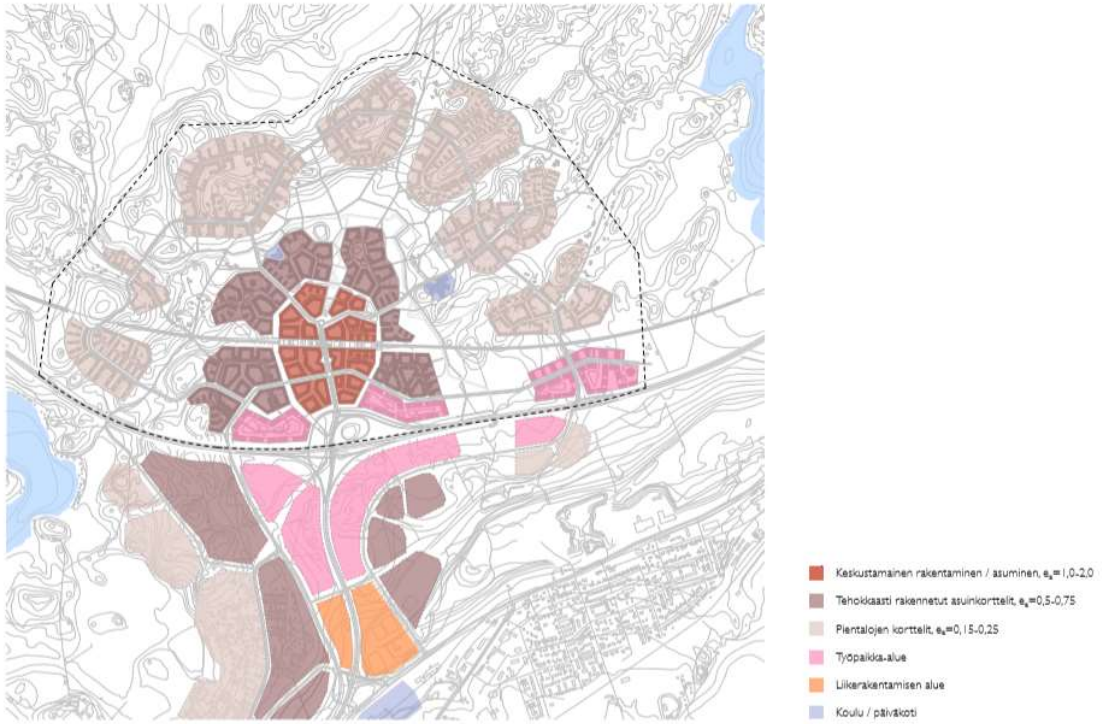
Asemanseudun alueelle on tehtävissä virkistysreittejä lähialueen luontoa, maisemaa ja korkeuseroja hyödyntämällä. Helppoja reittejä rakennetaan järville, luontoon ja harrastuksiin. Pohjois-eteläsuuntainen viheryhteys Lohjanharjun ja Vaanilanlahden välillä turvataan leventämällä moottoritien alikulkua ja sijoittamalla rata sillalla kulkevaksi.

Kuva 3. Lohjansolmun asemanseudun ideasuunnitelma, jossa uusi asuinalue rakentuisi tiiviisti juna-aseman pohjoispuolelle (Serum Arkkitehdit Oy).

Kuva 4. Ideasuunnitelman pohjalta säilytettävät viheryhteydet ja yhteydet virkistysalueille (Serum Arkkitehdit Oy).

Kuva 5. Lohjansolmun asemanseudun ideasuunnitelman maankäyttökaavio (Arkkitehtuuritoimisto B&M Oy). Suunnittelualuetta rajaa etelässä E18-moottoritie. Maankäytön sijoittumista on tarkasteltu myös moottoritien liittymän eteläpuolelle

Kuva 6. Ideasuunnitelma-Viherrakenne (Arkkitehtuuritoimisto B&M Oy). Lohjanharju ja Ojamonkangas sekä Vaanilanlahden Natura-alueiden välillä turvataan pohjois-eteläsuuntainen viheryhteys.

4 Muut lähialueen hankkeet ja suunnitelmat

4.1 Yleistä

Natura-arvioinnissa täytyy huomioida myös eri hankkeiden ja suunnitelmien yhteisvaikutukset (Söderman 2003). Tämä velvoite koskee myös Natura-alueen ulkopuolella toteutettavaa hanketta, jos sillä on todennäköisesti alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia.

Lohjanharju ja Ojamonkangas, Nummi-Pusulan lintuvedet ja Vaanilanlahti Natura-alueiden läheisyyteen sijoittuvat mahdolliset yhteisvaikutuksia aiheuttavat hankkeet on esitelty seuraavissa kappaleissa.

4.2 Uudenmaan maakuntakaava ja vaihemaakuntakaavat

Osayleiskaava-aluetta koskevia merkintöjä ja aluevarauksia on esitetty Uudenmaan maakuntakaavassa (vahvistettu 8.11.2006) sekä Uudenmaan 1.,2. ja 4. vaihe-maakuntakaavassa. Suunnittelualue sijoittuu raideliikenteeseen tukeutuvaan asemanseudun kehittämisalueeseen.

Uusimaa-kaava 2050 -luonnoksessa (kuva 7) suunnittelualue on osa raide-liikenteeseen tukeutuvaa taajamatoimintojen kehittämisvyöhykettä. Alueen etelä-osassa kulkee päärata sekä valtakunnallisesti merkittävä kaksiajoratainen tie. Alue on kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue. Alueen halki menee pohjois-eteläsuuntainen 100 kV voimajohto. Moottoritien eteläpuolelle on

osoitettu kaupan alue. Lisäksi maakuntakaavaan on merkitty Natura-alueet ja viheryhteystarpeet.

Kuva 7. Ote Uusimaa-kaava 2050 luonnoksesta (Uudenmaan liitto).

4.3 Y5 Lohjansolmun asemanseudun ja Lehmijärvi-Pulli maaseutualueiden osayleiskaava (vireillä) sekä Lohjan taajamaosayleiskaava

Y5 Lohjansolmun asemanseudun ja Lehmijärvi-Pulli maaseutualueiden osayleiskaavan (kuva 3) tavoitteena on osoittaa suunnittelualueen eteläosassa mahdollisen Espoo-Salo -oikoradan aseman vaikutusalueelle tehokkaamman maankäytön kokonaisuus sekä ohjata yhdyskuntarakennetta asemanseutua ympäröivillä kylä- ja maaseutualueilla. Nykyisin kaava-alueella on kylä-, haja- ja loma-asutusta, maatiloja ja muuta yritystoimintaa sekä kaksi alakoulua. Asukkaita on 790. Asemanseudun uuden kaupunginosan asukastavoite on 11 000-15 000 asukasta, mutta Lehmijärvi-Pulli maaseutualueiden osayleiskaavan aluevarauksissa varaudutaan 15 000-20 000 asukkaaseen myös vaihtoehtoisten toteutumisratkaisujen mahdollistamiseksi. Maatalouden kannalta hyviksi ja yhtenäisiksi pelloiksi inventoidut alueet osoitetaan osayleiskaavassa maisemallisesti arvokkaina MA-alueina. Luonnonympäristön säilymisen turvaamiseksi osoitettavat alueet merkitään nat, SL, S1, S3 ja luo. Osayleiskaava-alueella sijaitsevat Vaanilanlahti ja Nummipusulan lintuvedet Natura-alueet.

Alueen päätieverkon muodostavat Saukkolantie (maantie 1090), Lehmijärventie ja Mynterläntie. Helsinki-Turku-moottoritie (E18) sijoittuu suunnittelualueen eteläosaan sivuten Lohjanharju ja Ojamonkangas Natura-aluetta. Kaava-alueen eteläosassa on varaus ratalinjauksen suunnittelua varten. Tämän lisäksi on osoitettu tie- ja katuyhteystarpeet ja viheryhteystarpeet. Ohjeellisen ulkoilureitin sijainti määritellään tarkemmin yksityiskohtaisemmassa kaavassa tai suunnitelmassa.

Lohjanharju ja Ojamonkangas Natura-alue sijaitsee Lohjan taajamaosayleiskaava-alueella (2.3.2016). Natura-alueen läheisyyteen osoitettuja erityisiä toimintoja ovat Espoo-Salo -oikorata ja rautatieasema sekä näiden toteuttamiseen liittyvä tie- tai katuyhteystarve.

4.4 Espoo-Salo oikorata ja rautatieasema

Lohjansolmun asemanseudun alueen eteläosaan sijoittuu Espoo-Salo -oikoradan maastokäytävä sekä varaus kauko- ja lähiliikenteen asemalle. Ohjeellinen sijainti ilmenee kuvasta 2. Rata-alueen tarvitseman maastokäytävän leveys on noin 100 metriä. Odotettavissa oleva lähijunien vuoroväli on puoli tuntia. Lähimmillään oikorata kulkee 1,5 km päässä Nummi-Pusulan lintuvedet Natura-alueen lounaisosasta. Väliin jää peltoa ja kumpareisia metsäalueita. Lohjanharju ja Ojamonkangas Natura-alueen osalta radan ja Lohjanharjun väliin jää E18-moottoritie.

5 Vaikutusten syntytapa

Lohjansolmun asemanseudun ideasuunnitelmissa ei ole osoitettu sellaista uutta maankäyttöä tai toimintoja, jotka sijoittuisivat suoraan Natura-alueille. Hankkeesta ei näin ollen aiheudu suoria pinta-alamenetyksiä suojelun perusteena olevissa luontotyypeissä tai suojelun perusteena olevien lintulajien elinympäristöissä Natura-alueilla. Myöskään uutta reunavaikutusta ei arvioida muodostuvan.

Uuden kaupunginosan rakentumisen seurauksena asukasmäärä Natura-alueiden läheisyydessä lisääntyy, mikä lisää Natura-alueille suuntautuvaa virkistyskäyttöä ja siten myös virkistyskäytön aiheuttamia suoria haittavaikutuksia. Virkistyskäyttö aiheuttaa luontotyyppien ja elinympäristöjen kulumista sekä häiriötä alueen eläinlajistolle, etenkin linnustolle. Linnustolle vaikutuksia voi aiheuta lähinnä kevät- ja kesäaikaan ajoittuvasta toiminnasta, mikäli liikkuminen kohdistuu lintujen tärkeille pesimäalueille tai niiden läheisyyteen. Pesimäaikaan tapahtuva lintujen häirintä johtaa pesän hylkäämiseen, pesinnän epäonnistumiseen ja jatkossa reviirin siirtymiseen. Pyöräilyn aiheuttama häiriövaikutus ja maastopyöräilyn aiheuttama kulutusvaikutus herkillä alueilla on suurempi kuin jalan liikuttaessa. Polkujen reunamilla luontotyypille ominainen kasvillisuus korvautuu tyypillisesti paremmin kulutusta kestävällä yleisellä lajistolla. Virkistyskäytöstä aiheutuva kasvillisuuden kulumis- ja roskaantumisriski kohdistuu eniten Lohjanharju ja Ojamonkangas Natura-alueen Lohjanharjun osa-alueelle.

Vaikutusten suuruus riippuu virkistystoiminnan volyymistä ja suuntautumisesta, etenkin suhteessa lintujen tärkeisiin pesimäalueisiin. Nykyisellään Nummi-Pusulan lintuvesien Vaanilanlahden eli Vasarlanlanden osa-alue on rannoiltaan vaikeakulkuista, hetteistä maastoa, jonne ei ole osoitettu valmiita polkurakenteita. Matala, vesikasvillisuuden valtaama lahti soveltuu huonosti veneilyyn. Näin ollen asukasluvun huomattavasta kasvusta huolimatta virkistyskäytön (retkeily, veneily ja muu liikkuminen) ei arvioida merkittävässä määrin suuntautuvan Nummi-Pusulan lintuvedet Natura-alueelle ellei sinne erityisesti osoiteta kulkua helpottavia

rakenteita. Suunnitelmien toteuttaminen ei lisää linnustoon kohdistuvia häiriövaikutuksia oleellisesti nykyisestä.

Rakentamisen aikaisia vaikutuksia ovat melu ja pölyäminen. Lisäksi pintavesien mukana saattaa valua humusta ja ravinteita vesistöihin. Vaiheittain toteutettavan rakentamisen aikaiset haitat ovat lyhytaikaisia ja pienelle alalle rajoittuvia.

Suurimpia rakentamisen aikaisia meluvaikutuksia aiheuttavat rakentamiseen liittyvät räjäytys-, louhinta-, paalutus- ja junttaustyöt sekä liikenne. Melun aiheuttama suora häirintävaikutus kohdistuu Nummi-Pusulan lintuvesien Vaanilanlahti eli Vasarlanlahti osa-alueen linnustoon. Natura-alueen ja rakennettavan alueen välinen etäisyys ja metsäkumpareet vaimentavat melua niin, että lähinnä yksittäiset voimakkaat räjäytykset saattavat aiheuttaa pakoreaktion. Herkimpiä tällaiselle lyhytkestoiselle meluvaikutukselle ovat muuttomatkalla levähtävät laji. Melun linnustoon kohdistuvan häiriövaikutuksen suuruuteen vaikuttavat melua aiheuttavien töiden ajoitus. Haitallisimpia ovat lintujen pesimäkaudelle ajoittuvat häiriöt, jotka voivat johtaa pesinnän epäonnistumiseen.

Rakentamisen aikaisesta pölystä osa sitoutuu metsäkasvillisuuteen ja osa leviää laajemmalle ilmavirtausten mukana. Vaikutukset Natura-alueiden suojelun perustana oleviin luontotyyppeihin tai lajistoon eivät ole merkittäviä.

Suunnittelualueen pintavedet laskevat Santojan eli Myllyojan kautta rehevään, umpeenkasvavaan Vaanilanlahteen. Vaanilanlahden Natura-alueen luontotyypeille uuden kaupunginosan rakentumisesta aiheutuvat mahdolliset vaikutukset voivat olla pintavalunnan kautta tapahtuvia, epäsuoria ja suurimmaksi osaksi pitkällä aikavälillä ilmeneviä.

Vaanilanlahti Natura-alueen suojelun perusteena olevat luontotyypit ovat suoraan tai epäsuorasti riippuvaisia ympäristön vesitasapainosta eli sekä mantereelta valuvista pintavesistä että järvialtaan vedenkorkeuden vaihtelusta. Vaihtelut vesien virtaamissa ja laadussa vaikuttavat luontotyyppeihin ja niille ominaisten lajien elinympäristöihin. Veden laadun muutokset voivat vaikuttaa arvokkaiden eläinlajien elinympäristön laatuun lyhyellä ja/tai pitkällä aikavälillä. Natura-alueelle vesiä johtavan Myllyjoen valuma-alueella harjoitettavan maa- ja metsätalouden ravinne- ja kiintoainekuormitus ja niistä aiheutuva Vaanilanlahden rehevöityminen ja umpeenkasvu jatkuvat nykyisen kaltaisena. Rakentamisen aikana kiintoaineita ja ravinteita huuhtoutuu vesistöön erityisesti maansiirtotöiden yhteydessä. Vaikutukset ovat lyhytaikaisia. Sen sijaan uuden kaupunginosan alueelta tulevilla hulevesien hallinnalla on merkitystä, jotta Natura-alueelle kohdistuva ravinnekuorma ei kasvaisi merkittävästi enää nykyisestä. Rehevöitymiskehitystä on vaikea ennustaa ja siihen vaikuttaa myös lahtea ympäröivän valuma-alueen maankäyttö.

6 Natura-alueiden kuvaukset

6.1 Lohjanharju ja Ojamonkangas Natura-alue (FI0100031, SAC)

6.1.1 Yleiskuvaus

Lohjanharju ja Ojamonkangas Natura-alue (FI0100031) on otettu Natura 2000 -verkostoon luontodirektiivin perusteella (aluetyyppi: SAC-alue). Alueen pinta-ala on 272 ha). Natura-alueen sijainti ilmenee kuvasta 1.

Lohjanharju on osa sorasta ja hiekasta muodostunutta I Salpausselkää, joka jääkauden lopulla kerrostui mannerjäätikön reunadeltaksi muinaiseen Itämereen. Lohjanharjulla, Lohjan aseman ja Muijalan välisellä alueella, Salpausselkä laajenee leveäksi ja korkeaksi tasanteeksi. Lohjanharju on tärkeä pohjavesialue, jolla sijaitsee useita vedenottamoita.

Natura 2000 -kohteeseen kuuluu kaksi erillistä Lohjanharjun osaa sekä harjun liepeellä sijaitseva pieni lettosuo. Suo on toinen Lohjan alueen säilyneistä lettosoista. Natura-alue on arvokas sekä geologisesti että kasvillisuudeltaan ja maisemaltaan.

Lohjanharju on kasvillisuudeltaan varsin karua verrattuna esimerkiksi Etelä-Hämeen harjuihin. Pääosa harjualueesta on kuivahkoa puolukkatyypin kangasta. Karua kanervatyyppiä lähenevää kangasta on loivilla etelärinteillä ja harjun laella. Sianpuolukkaa on rinteillä paikoin laikuttaisina kasvustoina. Kenttäkerroksen lajistoon kuuluvat mm. häränsilmä, harjumasmalo, kangasajuruoho, sikojuuri, kanervisara, kielo ja kalliokielo.

Sorronsuo sijaitsee Lohjanharjun lähteisellä lievealueella. Suo on parhailta osiltaan lettorämettä, mutta sillä on myös karumpia suotyyppejä. Suo on suurelta osin ojitettu, mutta lähteisyyden ansiosta lettokasvillisuus on säilynyt, etenkin suon luoteisosassa. Suolla kasvavat mm. tupasluikka, jäkki, äimäsara ja villapääluikka. Erityisesti sammallajisto on arvokasta, pelkästään rahkasammallajeja on yli 20, mm. uhanalainen rannikkorahkasammal. Suon lajistoon kuuluvat myös kirjorahkasammal, pohjanrahkasammal ja lettovilla.

Ojamonkankaan läntisempi osa Lohjanharjusta on jossain määrin rehevämpi kuin Lohjanharjun osa-alue. Pääosa Ojamonkankaasta on kuivahkoa kangasta. Kuivien kangasmetsien harjumuunnoksia on jonkin verran paisterinteillä ja paikoin harjun laella. Harjualueen keskellä hiekkaisella puolukkatyypin kankaalla on luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettu jääkautinen moreenimuodostuma, jota reunustaa Yoldia-meren muinaisranta.

Harjuluontotyypin uhkana ovat valoisien paisterinteiden umpeenkasvu sekä maa-ainesten ottaminen alueelta.

Suojelutavoitteen määrittely: Kaikki tietolomakkeen taulukoissa 3.1. ja 3.2. mainitut luontotyypit ja lajit kuuluvat alueen suojeluperusteisiin (lukuun ottamatta edustavuudeltaan luokkaan D luokiteltuja luontotyyppejä ja populaation merkittävyyden osalta luokkaan D luokiteltuja lajeja) ja kaikkien niiden suojelutavoitteena on vähintäänkin alueen merkityksen säilyttäminen osana verkostoa.

Lisäksi alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan seuraavia tavoitteita:

- vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys
- alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään alueen käyttöä ohjaamalla
- alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään hoitotoimenpiteillä

Harjualueet kuuluvat valtakunnalliseen harjujensuojeluohjelmaan. Vahvistetussa Länsi-Uudenmaan seutukaavassa Ojamonkankaan alue on merkitty lähivirkistys-alueeksi (VL) ja Lohjanharjun alue suojelualueeksi (S). S-merkinnällä osoitetut alueet on tarkoitettu suojeltavaksi maa-aineslain nojalla.

Lohjanharjun osa-alueella on voimassa vahvistettu Lohjanharjun osayleiskaava, jonka kaavamääräykset sisältävät rakennuslain 124 a §:n mukaisen toimenpidekiellon. Tämän osa-alueen toteutuskeinona on rakennuslaki eli vahvistetun osayleiskaavan määräykset.

Sorronsuo kuuluu valtakunnalliseen soidensuojeluohjelmaan. Se toteutetaan perustamalla alueelle luonnonsuojelulain mukainen suojelualue.

6.1.2 Suojelun perusteena olevat luontotyypit

Natura-alueen suojelu koskee kolmea luontodirektiivin luontotyyppiä (taulukko 4, kuva 7) (Valtioneuvoston päätös 2018 tietojen tarkistamisesta ja verkoston täydentämisestä).

Taulukko 3. *Lohjanharju ja Ojamonkangas (FI0100031) Natura-alueen suojelun perusteena olevat luontotyypit.*

Koodi	Nimi	Pinta-ala ha
9060	Harjumuodostumien metsäiset luontotyypit	82
7230	Letot	1
7160	Fennoskandian lähteet ja lähdesuot	0,01

6.1.3 Suojelun perusteena olevat lajit

Natura-arviointi on kohdistettu niihin lajeihin, jotka on mainittu alueen Natura 2000 –tietolomakkeessa sekä alueen luontotyypeille ominaisiin lajeihin.

Natura-alueen suojelun perusteena olevista luontodirektiivin liitteen II lajeista alueella esiintyy korpihohtosammal (*Herzogiella turfacea*). Korpihohtosammal on kiiltävä, pienehkö lehtisammal, joka muodostaa mattomaisia kasvustolaikkuja turpeisella maalla tai lahopuulla. Lajin elinympäristöjä ovat puronvarsikorvet, lajia tavataan myös metsäluhdissa ja kosteissa lehdoissa.

Muita alueelle ominaisia lajeja ovat Natura-tietolomakkeen mukaan mm. kuusenpiilojäkälä (*Arthonia leucopellaea*), lettovilla (*Eriophorum latifolium*), rannikkorahkasammal (*Sphagnum affine*) ja harsosammal (*Trichocolea tomentella*).

6.2 Nummi-Pusulan lintuvedet Natura-alue (FI0100042, SPA)

6.2.1 Yleiskuvaus

Nummi-Pusulan lintuvedet Natura-alue (FI0100042) on otettu Natura 2000 -verkostoon lintudirektiivin perusteella (aluetyyppi: SPA-alue). Alueen pinta-ala on 423 ha). Natura-alueen sijainti ilmenee kuvasta 1.

Natura-kohde koostuu viidestä erillisestä lintuvesialueesta Nummi-Pusulassa ja Lohjan kunnassa. Nummi-Pusulan alueelta kohteeseen sisältyvät Koisjärvi, Kyynäräjärvi ja Savijärvi. Järvet sijaitsevat Maikkalanselkään laskevan vesireitin varrella. Lohjan kunnasta Natura kohteeseen kuuluvat Kutsilanselkä ja Vasarlanlahti.

Natura 2000-kohde on monipuolinen usean lintuveden muodostama kokonaisuus. Lintuvedet on lintuvesien suojeluohjelmassa todettu kansainvälisesti ja valtakunnallisesti arvokkaiksi. Kasvisto on edustavaa, lintuvesille tyypillistä. Sekä

vesilintu- että kahlaajalajisto ovat Uudenmaan monipuolisimpia. Alueella esiintyy runsaasti lintudirektiivin liitteen I lajeja.

Koisjärvi on rehevä, lähes umpeenkasvanut järvi, joka on lähes kokonaan viljelysten ympäröimä. Lounaispään rannoilla on niittyjä, joita karja laiduntaa. Keväisin järven vesi on korkeammalla ja järvi on suosittu vesilintujen levähdyspaikkana. Järven pesimälinnustoon kuuluu monia vaateliaita vesilintuja.

Kyynäräjärvi on lähes kokonaan metsän ympäröimä. Avovettä on kesäisin vähän. Järven suurin arvo on vaateliaassa pesimälajistossa, johon kuuluvat mm. laulujoutsen, kaulushaikara ja kurki.

Savijärvi on rehevä umpeenkasvava järvi, jossa on kesälläkin avovettä noin kymmenisen hehtaaria. Savijärvellä on erityisen suuri merkitys vaativien lajien pesimäpaikkana, erityisesti rantakanojen osuus on huomattava. Myös naurulokki ja pikkulokki pesivät alueella.

Vasarlanlahti on Hiidenveden pitkän ja kapean lahden perukka. Alueella pesii runsaasti vesilintuja ja lokkeja. Lahdella pesivät mm. laulujoutsen, kaulushaikara, ruskosuohaukka, punasotka, heinätavi ja luhtahuitti.

Kutsilanselkä on Väänteenjoen laajentuma. Alueella pesii runsaasti veslintuja mm. seudun suurin nokikanayhdyskunta. Pesimälinnustoon kuuluvat myös kyhmyjoutsen, laulujoutsen, heinätavi, punasotka, ruskosuohaukka kurki ja kalatiira. Alueen muuton- ja sulkasadon aikainen merkitys linnustolle on huomattava.

Ranta-alueiden rakentamisesta saattaa aiheutua lisää käyttöpaineita, mm. ruoppaustarpeita, linnustollisesti tärkeille vesialueille.

Suojelutavoitteen määrittely: Kaikki tietolomakkeen taulukossa 3.2 mainitut lajit kuuluvat alueen suojeluperusteisiin ja kaikkien niiden suojelutavoitteena on vähintäänkin alueen merkityksen säilyttäminen osana verkostoa.

Lisäksi alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan seuraavia tavoitteita:

- alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään hoitotoimenpiteillä
- lajin elinympäristön laatua tai lajin populaation elinvoimaisuutta parannetaan ennallistamis- ja hoitotoimenpitein.

Kaikki lintuvedet kuuluvat valtakunnalliseen lintuvesiensuojeluohjelmaan. Länsi-Uudenmaan vahvistetussa seutukaavassa alueet on varattu suojelualueiksi (SL). Savijärvi on rauhoitettu luonnonsuojelualueeksi. Koisjärven ja Kyynäräjärven suojelu toteutetaan perustamalla alueelle luonnonsuojelulain mukainen suojelualue. Vasarlanlahden ja Kutsilanselän toteutuskeinona on vesilaki/ luonnonsuojelulaki. Ainakin ranta- ja ruovikkoalueilla käytetään luonnonsuojelulakia. Avovesialueita säännellään vesilailla.

6.2.2 Suojelun perusteena olevat lajit

Natura-arviointi on kohdistettu niihin lajeihin, jotka on mainittu alueen Natura 2000 –tietolomakkeessa sekä alueen luontotyypeille ominaisiin lajeihin.

Taulukko 4. *Natura-tietolomakkeella mainitut direktiivin 2009/147/EY 4 artiklan ja direktiivin 92/43/ETY liitteen II mukaiset lajit, jotka ovat Nummi-Pusulan lintuvedet alueen suojeluperusteena. Lyhenteiden selitykset: p=pesivä pari,*

i=yksilö, r=pesimälaji (Valtioneuvoston päätös 2018 tietojen tarkistamisesta ja verkoston täydentämisestä).

Laji	Tieteellinen nimi	Pesivä / talvehtiva	Levähtävä
Härkälintu	*Podiceps grisegena*	0-1 i	1-5 i
Mustakurkku-uikku	*Podiceps auritus*	-	1-5 i
Kaulushaikara	*Botaurus stellaris*	7 p	-
Harmaahaikara	*Ardea cinerea*	-	5-15 i
Pikkujoutsen	*Cygnus columbianus* bewickii	-	1-5 i
Laulujoutsen	*Gygnus cygnus*	4 p	20-250 i
Metsähanhi	*Anser fabalis*	-	15-50 i
Jouhisorsa	*Anas acuta*	1 p	6-10 i
Heinätavi	*Anas querquedula*	7 p	6-10 i
Lapasorsa	*Anas clypeata*	16 p	11-50 i
Punasotka	*Aythya ferina*	10 p	11-50 i
Tukkasotka	*Aythya fuligula*	3 p	11-50 i-
Uivelo	*Mergus albellus*	-	2-7 i
Ruskosuohaukka	*Circus aeruginosus*	3 bfemales	-
Sääksi	*Pandion haliaetus*	-	2-8 i
Nuolihaukka	*Falco subbuteo*	1-5 p	-
Luhtahuitti	*Porzana porzana*	9 cmales	-
Ruisrääkkä	*Crex crex*	1-5 cmales	-
Liejukana	*Gallinula chloropus*	1 p	-
Kurki	*Grus grus*	5 p	-
Suokukko	*Philomachus pugnax*	-	20-150 i
Jänkäkurppa	*Lymnocryptes minimus*	-	1-5 i
Mustaviklo	*Tringa erythropus*	-	1-5 i
Punajalkaviklo	*Tringa totanus*	0-1 p	1-5 i
Liro	*Tringa glareola*	-	50-300 i
Pikkulokki	*Larus minutus*	1-5 p	11-50 i
Naurulokki	*Larus ridibundus*	345 p	-
Kalatiira	*Sterna hirundo*	3 p	-
Harmaapäätikka	*Picus canus*	1-5 p	-
Lapinkirvinen	*Anthus cervinus*	-	1-5 i
Keltavästäräkki	*Motacilla flava*	11 p	-
Rastaskerttunen	*Acrocephalus arundinaceus*	2 p	-
Pikkulepinkäinen	*Lanius collurio*	7 p	-

Muita alueelle ominaisia lajeja ovat Natura-tietolomakkeen mukaan mm. tavi (*Anas crecca*), niittykirvinen (*Anthus pratensis*), punavarpunen (*Carpodacus erythrinus*), taivaanvuohi (*Gallinago gallinago*), kovakuoriaislaji (*Chlaenius nigricornis*), eteläntytönkorento (*Coenagrion puella*), lummelampikorento (*Leucorrhinia caudalis*), täplälampikorento (*Leucorrhinia pectoralis*), idänkirsikorento (*Sympecma paedisca*) ja isovesirikko (*Elatine alsinastrum*).

6.3 Vaanilanlahti Natura-alue (FI0100102, SAC)

6.3.1 Yleiskuvaus

Vaanilanlahden Natura-alue (FI0100102) on otettu Natura 2000 -verkostoon luontodirektiivin perusteella (aluetyyppi: SAC-alue). Alueen pinta-ala on 68 ha. Natura-alueen sijainti ilmenee kuvasta 1.

Vaanilanlahden Natura-alue sijaitsee Lohjan pohjoisosassa. Vaanilanlahti eli Vasarlanlahti on Hiidenveden pitkän ja kapean etelään työntyvän lahden umpeenkasvava pohjukka. Vaanilanlahden vesi- ja rantakasvillisuus on varsin monimuotoista. Lahden keskiosan avovesialuetta pirstovat järviruoko- ja kapeaosmankäämisaarekkeet ja rantoja reunustavat laajat avo- ja pensaikkoluhdat sekä paikoin rehevät rantaniityt.

Vaanilanlahdella esiintyy luontodirektiivin liitteen II laji, täplälampikorento. Vaanilanlahden esiintymä sijoittuu lajin tunnetun levinneisyysalueen reunalle läntisellä Uudellamaalla, ja on siten lajin suojelun kannalta merkittävä. Lajille sopivaa elinympäristöä on laajalti lahden ruovikkoisilla ranta-alueilla.

Vaanilanlahdella on aiemmin tavattu monia vaateliaita vesi- ja rantakasveja: hentovita, välkevita, karvalehti, uposvesitähti, karvalehti, kiehkuraärviä ja varstasara. Esiintymien nykytilaa ei tarkoin tunneta, mutta lähinnä asutuksen ja maatalouden hajakuormituksen seurauksena alueen vesikasvillisuus on voimakkaasti niukentunut ja ainakin osa lajeista lienee kokonaan hävinnyt. Lahden rantaluhdat ovat kuitenkin edelleen kasvillisuudeltaan melko edustavia, muun muassa nevaimarre kasvaa luhdilla runsaana.

Suojelutavoitteen määrittely: Kaikki tietolomakkeen taulukoissa 3.1. ja 3.2. mainitut luontotyypit ja lajit kuuluvat alueen suojeluperusteisiin ja kaikkien niiden suojelutavoitteena on vähintäänkin alueen merkityksen säilyttäminen osana verkostoa.

Lisäksi alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan seuraavia tavoitteita:

- alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys

Vaanilanlahti eli Vasarlanlahti kuuluu yhtenä osa-alueena lintudirektiivin perusteella Natura 2000 -verkostoon ilmoitettuun Nummi-Pusulan lintuvedet (FI0100042) -kohteeseen. Se on myös valtakunnallisen lintuvesiensuojeluohjelman kohde. Vaanilanlahdelle on perustettu luonnonsuojelualue.

6.3.2 Suojelun perusteena olevat luontotyypit

Natura-alueen suojelu koskee kolmea luontodirektiivin luontotyyppiä (taulukko 4, kuva 7) (Valtioneuvoston päätös 2018 tietojen tarkistamisesta ja verkoston täydentämisestä).

Taulukko 5. *Vaanilanlahti (FI0100102) Natura-alueen suojelun perusteena olevat luontotyypit.*

Koodi	Nimi	Pinta-ala ha
7140	Vaihettumissuot ja rantasuot	10
6430	Kostea suurruohokasvillisuus	5
91E0	*Alnus glutinosa ja Fraxinus excelsior* -tulvametsät (*Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae*)	0,5

6.3.3 Suojelun perusteena olevat lajit

Vaikutusten tarkastelu on kohdistettu niihin lajeihin, jotka on mainittu alueen Natura 2000 –tietolomakkeessa sekä alueen luontotyypeille ominaisiin lajeihin.

Natura-alueen suojelun perusteena olevista luontodirektiivin liitteen II lajeista alueella esiintyy täplälampikorento (*Leucorrhinia pectoralis*), jonka populaatiokoko on 50-100 yksilöä. Vaanilanlahti on lajin suojelun kannalta merkittävä.

Täplälampikorento on rehevien, lintujärvityyppisten vesien laji. Isoilla järvillä sen esiintyminen keskittyy Vaanilanlahden tapaisille reheville lahdille. Elinympäristövaatimuksia ovat melko puhdas vesi, jossa kasvaa runsaasti erilaisia uposkasveja ja kohtuullisesti kelluslehtisiä kasveja. Sukukypsillä koirailla on reviiri järven rantakasvillisuuden ulkoreunassa. Naaraat munivat veden ja rantakasvillisuuden rajaan. Toukat elävät matalassa lämpimässä vedessä uposkasvillisuuden seassa lähellä rantaviivaa. Aikuiset korennot suojautuvat yöllä ja pilvisen sään aikaan vesialuetta ympäröivän puuston ja korkeamman kasvillisuuden sekaan.

Lajia uhkaavia tekijöitä ovat vesialueiden umpeenkasvu sekä ylirehevöitymisen aiheuttamat happikadot ja kasvillisuuden väheneminen.

Lisäksi Natura-tietolomakkeen mukaan muu alueelle ominainen laji on idänkirsikorento (*Sympecma paedisca*).

7 Vaikutusten arviointi

7.1 Lohjanharju ja Ojamonkangas (FI0100031) Natura-suojeluarvoihin kohdistuvat vaikutukset

7.1.1 Vaikutukset luontodirektiivin luontotyyppeihin

7.1.1.1 Harjumuodostumien metsäiset luontotyypit

Luontotyypin esittely

Harjumetsät ovat Fennoskandian harjuilla tai niiden läheisyydessä sijaitsevia havumetsiä. Harjujen lakia luonnehtivat yleensä mäntymetsät, rinteillä kasvaa joskus kuusta sekä lehtipuita. Harjut ovat jääkauden aikana syntyneitä geologisia muodostumia, jotka koostuvat jäätiköiden sulamisvesien lajittelemasta aineksesta, hiekasta ja sorasta. Tyypillisimmillään harjut ovat yli 20 metriä korkeita harjanteita, joiden ympäristöolosuhteet vaihtelevat voimakkaammin kuin ympäröivien tasamaiden kasvuolosuhteet. Erityisesti paiste- ja varjorinteiden väliset pienilmastolliset erot voivat olla hyvin merkittäviä. Siten rinteen ekspositio ja kaltevuus ovat harjuluonnon keskeisiä ekologisia tekijöitä. Poikkeuksellisista olosuhteista johtuen harjumetsät ovat suhteellisen lajirikkaita (Airaksinen & Karttunen 2001).

Vaikutusarvio

Natura-alueesta Lohjanharjun osa-alue sijaitsee suunnittelualueesta kaakkoon, moottoritien eteläpuolella. Pääosa harjualueesta on puolukkatyypin kuivahkoa kangasta. Loivilla etelärinteillä ja harjun laella on karua kanervatyyppiä lähenevää kangasta.

Lohjansolmun asemanseudun alueelta tulee suora virkistysyhteys Natura-alueelle moottoritien alikulkuna. Asuinalueen rakentumisen seurauksena Lohjanharjun virkistyskäyttö lisääntyy nykyisestä ja virkistyskäytön aiheuttamat haittavaikutukset lisääntyvät. Natura-alueella liikkuminen tapahtuu pääosin olemassa olevaa polkuverkostoa pitkin. Etenkin helppokulkuisella harjun lakialueella kasvillisuuden kuluminen polkujen reunoilla sekä polkujen leveneminen on todennäköistä. Vaikeakulkuisilla, jyrkillä harjurinteillä liikkuminen tapahtuu

pääosin valmiita polkuja ja rakenteita pitkin. Harjumetsät-luontotyypille aiheutuvat suorat pinta-alan menetykset keskittyvät harjun lakialueelle ja olemassa olevien polkujen läheisyyteen, joten ne jäävät vähäisiksi.

Luontotyypille ei todennäköisesti aiheudu merkittäviä heikennyksiä. Luontotyyppiin kohdistuu vähäinen kielteinen vaikutus.

7.1.1.2 Letot

Luontotyypin esittely

Letot ovat kosteikkoja, joissa suurimmaksi osaksi vallitsevat pysyvästi märille maille syntyneet turvetta tai kalkkisaostumia tuottavat piensara- ja ruskosammalyhdyskunnat. Letot ovat emäs- ja kalkkipitoisia soita, joiden vedenpinnan taso on pohjaveden pinnan korkeudella tai vähän sen ylä- tai alapuolelle. Turpeen muodostus on vedenalaista. Letoilla kasvaa poikkeuksellisen paljon näyttäviä, erikoistuneita ja tiukasti kasvupaikkasidonnaisia lajeja. Letot ovat suuresti vähentyneet.

Vaikutusarvio

Lettosuo sijaitsee Lohjanharjun lähteisellä lievealueella, Sorronsuolla. Lisääntyvä virkistyskäyttö ei suuntaudu vaikeakulkuiselle, Lohjanharjusta erillään sijaitsevalle suoalueelle.

Luontotyyppiin ei kohdistu vaikutuksia.

7.1.1.3 Fennoskandian lähteet ja lähdesuot

Luontotyypin esittely

Lähteitä ja lähdesoita luonnehtii jatkuva pohjaveden virtaus. Vesi on kylmää, tasalämpöistä, virtauksen vuoksi hapekasta ja mineraalirikasta. Lähteissä voi olla purkautumisallas mihin pohjavesi kerääntyy ja erityisen kasvillisuuden luonnehtima laskupuro. Lähdesoilla pohjavesi tihkuu pintaan maaperän ja turpeen läpi pitäen yllä erikoista kasvillisuutta. Lähteet ja lähdesuot saattavat pysyä avoimina tai jäätymättä myös talven läpi. Alueilla esiintyy usein luontotyyppiin erikoistuneita selkärangattomia ja kasvilajistossa on runsaasti pohjoisia lajeja.

Vaikutusarvio

Lähteitä ja lähdesoita esiintyy harjujen lievealueille. Virkistyskäytön lisääntymisen seurauksena liikkuminen helposti saavutettavilla, polkujen varrella sijaitsevilla, lähdepaikoilla todennäköisesti lisääntyy. Lievää kasvillisuuden kulumista tai tallaantumista lähteiden reunoilla voi esiintyä.

Luontotyypille ei todennäköisesti aiheudu merkittäviä heikennyksiä. Luontotyyppiin kohdistuu vähäinen kielteinen vaikutus.

7.1.2 Vaikutukset luontodirektiivin liitteen II lajeihin

Natura-alueella esiintyvä luontodirektiivin liitteen II laji on korpihohtosammal. Virkistyskäyttö ei merkittävästi lisäänny puronvarsikorpien ja kosteiden lehtojen turpeisilla mailla ja lahopuulla kasvavan korpihohtosammalen kasvupaikoilla tai lajille soveliaissa elinympäristöissä.

Korpihohtosammalen esiintyminen Lohjanharjulla ei vaarannu. Lajin suotuisa suojelutaso säilyy.

7.2 Nummi-Pusulan lintuvedet (FI0100042) Natura-suojeluarvoihin kohdistuvat vaikutukset

7.2.1 Suojeluperusteena olevat lintudirektiivin liitteen I lajit ja muuttolinnut

7.2.1.1 Suorat vaikutukset

Seuraavassa on kuvattu suoria vaikutuksia lintudirektiivin liitteen I lajeihin ja alueella säännöllisesti esiintyviin muuttolintulajeihin. Suunnitellun hankkeen vaikutukset suojeluperusteena oleviin lintulajeihin on esitetty lajikohtaisesti tiivistetysti **taulukossa 6**.

Natura-alueelle tai alueeseen suoraan rajautuville maa-alueille ei ole osoitettu muuttuvaa maankäyttöä.

7.2.1.2 Välilliset vaikutukset

Rakentamisen aiheuttama häiriövaikutus

Lohjansolmun asemanseudun uusi rakentaminen sijoittuu ideasuunnitelmien mukaan lähimmillään noin 500-1000m päähän Natura-alueen rajasta. Väliin jää peltoa, kumpareista metsämaata ja rantapensastoja. Rakentaminen toteutetaan vaiheittain, joten se ajoittuisi useammalle vuodelle. Rakentamisen aikaiset räjäytykset ja paalutustyöt saattavat aiheuttaa lievää häiriötä etenkin muutonaikaan levähtäville lajeille. Melu on väliaikaista eikä se vaaranna lintujen esiintymistä Natura-alueella pitkällä aikavälillä tarkasteltuna.

Rakentaminen sijoittuu niin etäälle lintujen pesimäalueista, etteivät siitä aiheutuvat häiriöt aiheuta merkittäviä vaikutuksia Nummi-Pusulan lintuvedet Natura-alueella pesiviin lintuihin.

Virkistyskäyttö

Natura-alueen suojelun perusteena olevalle linnustolle vaikutuksia voi aiheutua lähinnä kevät- ja kesäaikaan ajoittuvasta toiminnasta, mikäli ihmisten liikkuminen kohdistuu vesialueella lintujen tärkeille pesimäalueille tai niiden läheisyyteen tai toiminnasta aiheutuva melu tai muu häiriö kantautuu pesimäalueille saakka. Virkistyskäytön aiheuttamat häiriövaikutukset kohdistuvat lähinnä Vasarlanlahden osa-alueelle, joka sijaitsee lähimmillään 500-1000 m päässä uudesta asuinalueesta. Kutsilanselän osa-alueelle ei todennäköisesti kohdistu merkittävää virkistyskäytön lisääntymistä.

Kaikenlainen pesimäalueiden läheisyydessä tapahtuva liikkuminen aiheuttaa häiriötä erityisesti haudonta-aikaan touko-kesäkuussa. Häiriö voi kohdistua myös alueelle muuttoaikaa kerääntyviin lajeihin, mikäli ihmisten liikkuminen suuntautuu niiden ruokailualueinaan suosimilla ranta-alueille. Lintujen pakoetäisyydet ihmisen tai lemmikkieläimen lähestyessä vaihtelevat lajista ja olosuhteista riippuen muutamista metreistä yli 200 metriin (mm. Rodgers & Schwikert 2002, Erwin 1989). Emolintujen poistuminen pesältä häiriön vuoksi altistaa pesän muille pesärosvoille, kuten esimerkiksi varislinnuille, minkä lisäksi emo joutuu keskeyttämään munien tai poikasten lämmittämisen, joka saattaa aiheuttaa niiden

paleltumista ja pesinnän tuhoutumisen (mm. Wilcove 1985, Chace ja Walsh 2006). Ihmisistä aiheutuvan häiriön lisäksi mm. mahdolliset irrallaan liikkuvat koirat aiheuttavat pesätuhoja sekä tappavat myös aikuisia lintuyksilöitä.

Uuden kaupunginosan toteutuessa ja alueen kehittyessä Natura-alueella tai sen läheisyydessä liikkujien määrä kasvaa nykyisestä. Natura-alueen kaltaisiin ruovikoihin ja kosteille rantaniityille tai luhdille ei tyypillisesti kohdisteta liikkumista, ellei siellä ole liikkumista helpottavia rakenteita, kuten pitkospuita. Vasarlanlahden alueella tällaisia rakenteita ei ole ja alue on pääpiirteissään vaikeakulkuista, hetteistä ja kosteaa. Lisäksi peltojen ympäröimän Vasarlanlahden alueella pesivät linnut ovat todennäköisesti jossain määrin tottuneet lähiympäristössä tapahtuvaan ihmistoimintaan ja siitä aiheutuviin ääniin (mm. peltojen viljelytoimet). Mahdollinen veneily tapahtuu soutuveneellä tai meloen. Veneily ei merkitttävästi lisäänny tai suuntaudu matalaan, umpeenkasvavaan lahdenpohjukkaan.

Taulukko 6. *Natura-alueen suojelun perusteena olevat lintulajit ja niihin kohdistuvien vaikutusten lajikohtainen arviointi.*

Laji	Lajin esittely / Esiintyminen Kutsilanselällä ja Vaanilanlahdella	Vaikutustapa / Vaikutuksen suuruus	Vaikutuksen merkittävyys
Härkälintu (*Podiceps grisegena*)	Syysmuutto elo–marraskuussa, paluu keväällä huhtikuun loppupuolelta alkaen. Härkälintu on silkkiuikkua harvalukuisempi pesimälaji Etelä- ja Keski-Suomen järvillä ja lammilla. Sitä tavataan myös merenlahdilla. Laji pesii järvillä ja lammilla sekä merenlahdilla. Pesä on ruovikon suojassa ja kelluva. Härkälintu on pesinyt yhden parin voimin Vaanilanlahdella ja Kutsilanselällä 1996, mutta 1997 laskennoissa lajia ei havaittu pesimälajina (Södersved 2002, Södersved 1997). Nykykannasta ei ole tietoa.	Lajin kevätmuuton ja kerääntymisen aikaan vesialueiden virkistyskäyttö vielä hyvin vähäistä ja vaikutus on epätodennäköinen. Laji voi pesiä myös lähellä ihmistoimintaa esim. mökkirannan läheisessä ruovikossa eli laji ei ole kovin herkkä ihmisen aiheuttamalle häiriölle.	Ei merkittävä
Mustakurkku-uikku *(Podiceps auritus)*	Pesii reheväkasvustoisilla järvillä ja lammilla. Muuttoaikana (elo–marraskuussa, paluu huhtikuun puolivälistä alkaen) muunkinlaisissa vesistöissä kuten merialueilla. Lajista on havainnot muuttoaikaan Kutsilanselältä ja Vaanilanlahdelta 90-luvulta, mutta laji on todettu jo tuolloin satunnaiseksi (Södersved 1997). Myöhemmiltä vuosilta ei ole tietoja.	Lajin kevätmuuton ja kerääntymisen aikaan vesialueiden virkistyskäyttö vielä hyvin vähäistä ja vaikutus on epätodennäköinen.	Ei merkittävä
Kaulushaikara (*Botaurus stellaris*)	Pesimäympäristön valinnassa kaulushaikara on vaatelias: vain suuret, korkeat ruovikot kelpaavat. Pesä on ruovikon suojassa maassa. Laji pesii Vasarlanlahdella sekä Kutsilanselällä.	Pesäpaikat ovat suojaisissa ruovikoissa, joihin virkistyskäytön (esim. veneilyn) haitat eivät todennäköisesti kohdistu.	Ei merkittävä
Harmaahaikara (*Ardea cinerea*)	Esiintyy alueella muuttoaikaan. Syksyisin haikarat tyypillisesti kerääntyvät hyville lintuvesille ja rannikoille ruokailemaan.	Mahdollisesti vähäinen virkistyskäytön aiheuttama häiriö muuttoaikaan. Kerääntyminen tapahtuu yleensä syksyisin, jolloin virkistyskäyttö (mm. veneily)	Ei merkittävä

Laji	Lajin esittely / Esiintyminen Kutsilanselällä ja Vaanilanlahdella	Vaikutustapa / Vaikutuksen suuruus	Vaikutuksen merkittävyys
		vähenee. Vaanilanlahden rannat ovat vaikeakulkuisia, joten ruokaileville linnuille ei todennäköisesti aiheudu merkittäviä vaikutuksia.	
Pikkujoutsen *(Cygnus columbianus)*	Tavataan Suomessa vuosittain läpimuuttajana syyskuun loppupuolelta alkaen joulukuuhun ja keväällä huhti–toukokuussa. Yksittäisiä yksilöitä tavattu sekä Kutsilanselällä että Vaanilanlahdella 90-luvulla muuttoaikaan.	Lajin kevät- ja syysmuuton kerääntymisen aikaan vesialueiden virkistyskäyttö (mm. veneily) on vähäistä ja vaikutus on epätodennäköinen. Rannoilla liikkumisesta ei aiheudu merkittävää häiriötä.	Ei merkittävä
Laulujoutsen (*Cygnus cygnus*)	Suomessa laulujoutsen pesii monenlaisilla vesistöillä, kunhan niissä on tarpeeksi suojaavaa kasvillisuutta ja rehevyyttä. Rakentaa pesäkummun rannikon läheisyyteen. Laji pesii Vaanilanlahdella ja Kutsilanselällä. Muuttoaikaan Kutsilanselkä on tärkeä levähdysalue.	Mahdollisesti vähäinen virkistyskäytön aiheuttama häiriö pesimä- ja muuttoaikaan. Lajin kevät- ja syysmuuton kerääntymisen aikaan vesialueiden virkistyskäyttö (mm. veneily) on kuitenkin vähäistä ja vaikutus muuttoaikaan on epätodennäköinen. Pesäpaikat ovat yleensä suojaisten ruovikoiden laiteilla, joihin virkistyskäytön (esim. veneilyn) haitat eivät todennäköisesti kohdistu. Lajin populaatio on elinvoimainen ja kasvava eikä siten kovin herkkä vaikutuksille.	Ei merkittävä
Metsähanhi *(Anser fabalis)*	Laji muuttaa parvittain elokuun lopulta alkaen, päämuuttovaihe lokakuussa. Paluumuutto (maalis–) huhti–toukokuussa. Levähtää muutolla viljapelloilla ja järvillä. Ilmeisesti hyvin satunnainen Kutsilanselällä (Södersved 1997).	Mahdollisesti vähäinen virkistyskäytön aiheuttama häiriö muuttoaikaan. Lajin kevät- ja syysmuuton kerääntymisen aikaan vesialueiden virkistyskäyttö (mm. veneily) on vähäistä ja vaikutus muuttoaikaan on epätodennäköinen.	Ei merkittävä
Jouhisorsa *(Anas acuta)*	Syysmuutto elo–syyskuussa, paluu huhti–toukokuussa. Pesii soisilla rannoilla, lintuvesillä, rantaheinikossa tai -niityillä. Havaintoja Kutsilanselältä muuttoaikaan (Södersved 1997). Ei pesimähavaintoja.	Lajin kevät- ja syysmuuton kerääntymisen aikaan vesialueiden virkistyskäyttö (mm. veneily) on vähäistä ja vaikutus muuttoaikaan on epätodennäköinen. Virkistyskäytön aiheuttamat häiriöt mahdollisia pesimäaikaan, mikäli pesimärannoilla liikkuu ihmisiä tai vapaana olevia kissoja tai koiria. Laji ei ilmeisesti kuitenkaan pesi vaikutusalueella (Kutsilanselkä/Vaanilanlahti).	Ei merkittävä.
Heinätavi (*Anas querquedula*)	Laji on pesimäympäristönsä suhteen vaatelias, ja se suosii korte- ja tulvaniittyrantoja. Rakentaa pesänsä	Vaikutus muuttoaikaan kuten jouhisorsalla.	Ei merkittävä

Laji	Lajin esittely / Esiintyminen Kutsilanselällä ja Vaanilanlahdella	Vaikutustapa / Vaikutuksen suuruus	Vaikutuksen merkittävyys
	ruoikkoon tai sarojen, kortteiden ja muun kasvillisuuden kätköön. Syysmuutto elo–syyskuussa, kevätmuutto huhti–toukokuussa. Laji on pesinyt Vasarlanlahdella ja Kutsilanselällä. Muuttoaikaan (lähinnä keväällä) muutamia havaintoja molemmilta alueilta (Södersved 1997, Södersved 2002 Södersved 2014).		
Lapasorsa *(Anas clypeata)*	Laji pesii avoimessa maastossa lähellä rantaa heinikossa. On pesinyt Vasarlanlahdella ja Kutsilanselällä (Södersved 1997, Södersved 2002, Södersved 2014).	Vaikutus muuttoaikaan kuten jouhisorsalla. Virkistyskäytön aiheuttamat häiriöt mahdollisia pesimäaikaan, mikäli pesimärannoilla liikkuu ihmisiä tai vapaana olevia kissoja tai koiria. Pesintään soveltuvat ranta-alueet ovat kuitenkin hyvin vaikeakulkuisia, ja häiriö on epätodennäköinen. Veneily voi aiheuttaa vähäistä häiriötä.	Ei merkittävä
Punasotka *(Aythya ferina)*	Syysmuutto syyskuussa, kevätmuutto huhti–toukokuussa. On pesinyt Vasarlanlahdella ja Kutsilanselällä (Södersved 1997, Södersved 2002, Södersved 2014). Laji on voimakkaasti taantunut. Birdlifen selvityksen mukaan laji on havaittu pesimäkauden alussa (Tiira –havainnot) tarkastelujaksolla 2006-2017 Vaanilanlahdella ainoastaan yhden yksilön voimin viimeisen kerran vuonna 2006 ja Kutsilanselällä enimmillään viisi yksilöä vuonna 2016 (Birdlife 2019). Laji ei todennäköisesti pesi enää ainakaan Vaanilanlahdella. Pesä on kostealla paikalla ja usein kelluva.	Vaikutus muuttoaikaan kuten jouhisorsalla. Pesimäaikaan Vaanilanlahdelle ei kohdistu vaikutuksia, koska laji ei todennäköisesti enää kuulu alueen pesimälajistoon. Kutsilanselällä mahdollisesti yhä pesiville yksilöille ei todennäköisesti aiheudu merkittäviä häiriövaikutuksia, sillä pesimäpaikat sijoittuvat riittävän etäälle, jotta virkistyskäyttöä kohdentuisi pesimäalueelle.	Ei merkittävä
Tukkasotka (*Aythya fuligula*)	Syysmuutto syyskuussa, kevätmuutto huhti–toukokuussa. On pesinyt Vasarlanlahdella ja Kutsilanselällä (Södersved 1997, Södersved 2002, Södersved 2014). Laji on voimakkaasti taantunut. Tukkasotkat pesivät rehevöityneillä järvillä, merensaaristossa ja vesijättömailla, mieluiten muiden lajien, kuten lokkien asuttamien yhdyskuntien suojiin. Pesä on lähellä rantaa kasvillisuuden suojassa.	Vaikutus muuttoaikaan kuten jouhisorsalla. On epävarmaa, kuuluuko laji enää vaikutusalueen pesimälajistoon. Keväällä 2019 Vaanilanlahden alueella ei havaittu lokkiyhdyskuntaa, joiden suojassa laji usein pesii. Lajia uhkaavat vesistöjen umpeenkasvu ja liika rehevöityminen. Hulevesillä voi olla vaikutusta pitkällä aikavälillä, mikäli rehevöittäviä ravinteita pääsee Vaanilanlahteen. Vaikutuksia voidaan lieventää hulevesien käsittelyllä ja hyvällä suunnittelulla. Häiriövaikutus on vastaava kuin esim. lapasorsalla. Kutsilanselällä potentiaaliset pesimäpaikat	Ei merkittävä

Laji	Lajin esittely / Esiintyminen Kutsilanselällä ja Vaanilanlahdella	Vaikutustapa / Vaikutuksen suuruus	Vaikutuksen merkittävyys
		sijoittuvat lahden pohjois/koillisosan hetteikölle, joka sijoittuu melko etäälle ja on vaikeakulkuista.	
Uivelo *(Mergus albellus)*	Syysmuutto loka–joulukuussa, kevätmuutto huhti–toukokuussa. On esiintynyt muuttoaikaan harvalukuisena Vasarlanlahdella ja Kutsilanselällä (Södersved 1997, Södersved 2002).	Vaikutus muuttoaikaan kuten esim. härkälinnulla.	Ei merkittävä
Ruskosuohaukka (*Circus aeruginosus*)	Ruskosuohaukka pesii rehevien lintujärvien, jokisuistojen ja merenlahtien ruovikoissa. Pesä on ruovikossa, maassa. Laji pesii Vasarlanlahdella ja Kutsilanselällä (Södersved 1997, Södersved 2002, Södersved 2014).	Virkistyskäytön aiheuttamat häiriöt mahdollisia pesimäaikaan, mikäli pesimärannoilla liikkuu ihmisiä tai vapaana olevia kissoja tai koiria. Pesintään soveltuvat ranta-alueet ovat kuitenkin hyvin vaikeakulkuisia ja laajoja ruovikoita, ja häiriö on epätodennäköinen.	Ei merkittävä
Sääksi *(Pandion haliaetus)*	Ei pesi alueella mutta muuttoaikaan voi ruokailla Vasarlanlahdella ja Kutsilanselällä.	Suunnitelman ei arvioida vaikuttavan lajin ruokailukäyttäytymiseen vesialueilla. Vesialueiden umpeenkasvulla on vaikutusta ravinnon saatavuuteen, joten kuormittavien hulevesien käsittelyyn tulee kiinnittää huomiota.	Ei merkittävä.
Nuolihaukka *(Falco subbuteo)*	Esiintyy pesivänä korkeapuustoisessa metsässä (kulttuuri- ja rantabiotoopit), saalistusalueina erilaiset avoimet ympäristöt kuten rannat ja asutusalueet. Saalistelee sekä Kutsilanselällä että Vasarlanlahdella (Södersved 1997, Södersved 2002).	Ei ole herkkä ihmisten aiheuttamalle häiriölle. Vaikutuksia ei arvioida muodostuvan.	Ei merkittävä.
Tuulihaukka (*Falco tinnunculus*)	Laji suosii pesimäpaikoikseen erityisesti suurten avomaiden alueella olevia vanhoja variksenpesiä ja lajille suunniteltuja erikoispönttöjä, mutta pesii myös saarissa. Esiintynyt ainakin Vasarlanlahden ympäristössä (Södersved 1997).	Ei ole erityisen herkkä ihmisten aiheuttamalle häiriölle. Vaikutuksia ei arvioida muodostuvan.	Ei merkittävä.
Luhtahuitti (*Porzana porzana*)	Elinympäristöä ovat rannikot, rehevät järvet ja joet, kosteikot ja suot. Pesä on maassa, esim. rantakosteikon kuivalla kohdalla. Laji pesii ainakin Vasarlanlahdella.	Pesimäpaikat sijoittuvat melko vaikeakulkuisille luhdille, joihin ei kohdistu virkistyskäyttöä. Vaikutuksia ei arvioida muodostuvan.	Ei merkittävä.
Ruisrääkkä *(Crex crex)*	Ruisrääkkä elää pelloilla ja laidunmailla, sekä kuivahkoilla ahoilla ja niityillä, ruovikoiden reunavyöhykkeillä. Laji on pesinyt ainakin Vasarlanlahden rannoilla (Södersved 2002).	Peltojen rakentuminen voi hieman vähentää lajin elinympäristöä Natura-alueen ulkopuolella. Irti liikkuvat kissat ja koirat voivat heikentää pesimämenestystä. Potentiaalista pesimäympäristöä on kuitenkin hyvin laajalti ja vaikutus jäänee vähäiseksi.	Ei merkittävä.

Laji	Lajin esittely / Esiintyminen Kutsilanselällä ja Vaanilanlahdella	Vaikutustapa / Vaikutuksen suuruus	Vaikutuksen merkittävyys
Liejukana *(Gallinula chloropus)*	Pesii tiheässä kasvistossa rehevillä rannoilla On havaittu 90-luvulla Vasarlanlahdella, mutta ilmeisesti tuoreita havaintoja ei ole. Laji on taantunut (Södersved 1997).	Koska laji ei ilmeisesti pesi vaikutusalueella, ei vaikutuksia arvioida muodostuvan. Pesimäalueet ovat yleensä vaikeakulkuisia ja niille kohdistuva häiriö jäänee vähäiseksi. Laji on Euroopassa yleinen puistolintu, joka ei ole erityisen herkkä häiriölle.	Ei merkittävä.
Kurki (*Grus grus*)	Kurjet viihtyvät soilla ja rantaniityillä. Laji pesii myös järvien ja merenlahtien ruovikoissa, usein vaikeapääsyisellä alueella. Laji pesii Kutsilanselällä, jonka lisäksi esiintyy Vasarlanlahdella ruokailevana Södersved 1997, Södersved 2002). Natura-alueen ulkopuolella kurki pesii Pohjoisella Lempoonlammilla (havaittu myös Lehmijärvi-Pulli osayleiskaavan selvityksissä v. 2019).	Vähäiset virkistyskäytön vaikutukset pesimäaikaan ovat mahdollisia, mikäli esim. veneily lisääntyy.	Ei merkittävä.
Suokukko *(Philomachus pugnax)*	Koiraiden syysmuutto kesä–heinäkuussa, naaraat ja nuoret linnut heinä–syyskuussa. Palaa keväällä huhti– toukokuussa. On esiintynyt muuttoaikaan Kutsilanselällä (Södersved 1997), Vasarlanlahdella ei mainittavia määriä (Södersved 2002). Laji on voimakkaasti taantunut. Ruokailee matalilla rannoilla.	Muuttoaikaan rannoilla tapahtuva virkistyskäyttö ei todennäköisesti aiheuta vaikutuksia, sillä muuttoparvet voivat vaihtaa tarvittaessa ruokailupaikkaa. Vaikeakulkuisilla rannoilla virkistyskäyttö on lisäksi vähäistä.	Ei merkittävä.
Jänkäkurppa *(Lymnocryptes minimus)*	Syysmuutto syys–marraskuussa, paluu huhti–toukokuussa. Tavattu muuttoaikaan mm. Kutsilanselällä (Södersved 1997).	Muuttoaikaan vaikutus kuten suokukolla.	Ei merkittävä.
Mustaviklo *(Tringa erythropus)*	Vanhojen lintujen syysmuutto kesäkuun alun ja elokuun välillä, nuorten elo–lokakuussa. Kevätmuuttokausi toukokuussa Lähtötiedoissa ei havaintoja vaikutusalueelta.	Muuttoaikaan mahdollinen vaikutus kuten suokukolla.	Ei merkittävä.
Punajalkaviklo *(Tringa totanus)*	Syysmuutto heinä–elokuussa, paluu keväällä huhti–kesäkuussa. Lähtötiedoissa ei havaintoja vaikutusalueelta.	Muuttoaikaan mahdollinen vaikutus kuten suokukolla.	Ei merkittävä.
Liro (*Tringa glareola*)	Syysmuutto alkaa kesäkuun puolivälissä, päättyy syyskuussa. Kevätmuutto toukokuussa. Muuttoaikaan laji kerääntyy usein pelloille tai rantalietteille ruokailemaan. Esiintyy muuttoaikaan säännöllisesti Kutsilanselällä (Södersved 1997). Esiintyy myös Vasarlanlahdella (Södersved 2002).	Muuttoaikaan vaikutus kuten suokukolla.	Ei merkittävä.
Pikkulokki *(Larus minutus)*	Muuttaa syksyllä heinä–syyskuussa ja palaa toukokuussa. Pesii kelluvilla kaisla-	Vähäiset virkistyskäytön vaikutukset pesimäaikaan ovat	Ei merkittävä.

Laji	Lajin esittely / Esiintyminen Kutsilanselällä ja Vaanilanlahdella	Vaikutustapa / Vaikutuksen suuruus	Vaikutuksen merkittävyys
	tai ruokokasautumilla tai muiden vesilintujen vanhoissa pesissä. Laji pesii toisinaan mahdollisesti Vasarlanlahdella ja Kutsilanselällä (Södersved 1997, Södersved 2002, Södersved 2014).	mahdollisia, mikäli esim. veneily lisääntyy.	
Naurulokki *(Larus ridibundus)*	Laji pesii Vasarlanlahdella ja Kutsilanselällä (Södersved 1997, Södersved 2002, Södersved 2014).	Vähäiset virkistyskäytön vaikutukset pesimäaikaan ovat mahdollisia, mikäli esim. veneily lisääntyy.	Ei merkittävä.
Kalatiira *(Sterna hirundo)*	Laji pesii Vasarlanlahdella ja Kutsilanselällä (Södersved 1997, Södersved 2002, Södersved 2014).	Vähäiset virkistyskäytön vaikutukset pesimäaikaan ovat mahdollisia, mikäli esim. veneily lisääntyy. Laji ei ole pesimäaikaiselle häiriölle erityisen herkkä. Lisäksi lajin populaatio on vakaa.	Ei merkittävä.
Harmaapäätikka *Picus canus)*	Pesii ainakin Vasarlanlahden ympäristössä, lehtipuu- ja sekametsissä (havaittu myös Lehmijärvi-Pulli osayleiskaavan selvityksissä v. 2019).	Lajin pesimäpaikoille ei muodostu vaikutuksia.	Ei merkittävä.
Lapinkirvinen *(Anthus cervinus)*	Syysmuutto elo–syyskuussa, paluu touko–kesäkuussa. Etenkin syysmuuttoaikaan voi ruokailla pelloilla ja rantaniityillä.	Ei vaikutusta lajin kerääntymiseen alueella.	Ei merkittävä.
Keltavästäräkki (*Motacilla flava*)	Pesii kosteikkojen lähellä maassa. Vaikutusalueelta ei ole tiedossa pesimähavaintoja.	Vaikutuksia ei arvioida muodostuvan.	Ei merkittävä.
Rastaskerttunen *(Acrocephalus arundinaceus)*	Pesii laajoissa ruovikoissa. Havaittu ainakin Vasarlanlahdella (Södersved 2002).	Virkistyskäyttöä ei kohdistu pesimäalueille. Vaikutuksia ei arvioida muodostuvan.	Ei merkittävä.
Pikkulepinkäinen *(Lanius collurio)*	Pesii alueen rantanpensaikoissa.	Virkistyskäyttöä ei kohdistu pesimäalueille. Vaikutuksia ei arvioida muodostuvan.	Ei merkittävä.

7.3 Vaanilanlahti (FI0100102) Natura-suojeluarvoihin kohdistuvat vaikutukset

7.3.1 Vaikutukset luontodirektiivin luontotyyppeihin

7.3.1.1 Vaihettumissuot ja rantasuot

Luontotyypin esittely

Vaihettumissuot ja rantasuot -luontotyypillä tarkoitetaan turvetta muodostavia, vähä- tai keskiravinteisia kasviyhdyskuntia. Laajoilla suoalueilla näkyvimmät yhdyskunnat koostuvat saraikoista, joissa kasvaa rahka- tai ruskosammalia. Niihin liittyy tavallisesti vesi- ja rantakasviyhdyskuntia. Tyyppiin kuuluvat myös avo- ja pensasluhdat, rantasuot sekä niukkaravinteiset veden ja maan väliset rajapinnat, joissa kasvaa pullosaraa. Rantasuot ovat pinnanmyötäisesti soistuvia, hyllyviä veden pinnalla kelluvia märkiä vesistöjen rantasoita (Airaksinen & Karttunen 2001).

Vaikutusarvio

Vaihettumissoita ja rantasoita esiintyy Vaanilanlahdessa laajalti vesialueisiin rajoittuen. Paikoin luontotyyppi rajautuu suoraan viljeltyihin peltoihin. Hankkeen toteuttamisesta ei aiheudu luontotyypille suoria pinta-alan menetyksiä. Virkistyskäytön kautta aiheutuvat vaikutukset ovat hyvin epätodennäköisiä, sillä käyttö ei todennäköisesti kohdistu merkittävänä melko vaikeakulkuiselle luontotyypille.

Välillisiä haitallisia vaikutuksia voi pitkällä aikavälillä aiheutua, mikäli hulevesien mukana tuleva lisääntyvä ravinnekuormitus heikentää veden laatua yhteisvaikutuksena maa- ja metsätalousvaltaiselta alueelta tulevien valumavesien kanssa. Aluksi rehevöityminen ja umpeenkasvu lisää vaihettumissuot ja rantasuot -luontotyypin pinta-alaa, mutta ylirehevöitymisen seurauksena kasvillisuus vähenee ja yksipuolistuu. Rehevöitymiskehitystä on vaikea ennustaa ja siihen vaikuttaa myös lahtea ympäröivän valuma-alueen maankäyttö. Uuden kaupunginosan hulevesien vaikutus lahden kokonaiskuormituksesta on vähäinen ja hulevesien mukana tulevaa ravinnekuormaa voidaan vähentää hulevesien hallinnalla. Tässä kohden vaikutusten arviointiin liittyy merkittäviä epävarmuustekijöitä, koska tarkemmat suunnitelmat kaavoituksesta ja hulevesien hallinnasta puuttuvat.

Luontotyypille ei todennäköisesti aiheudu merkittäviä heikennyksiä. Pitkällä aikavälillä luontotyyppiin kohdistuu todennäköisesti vähäisiä kielteisiä vaikutuksia vedenlaadun kautta, mikäli Vaanilanlahden rehevöityminen ja umpeenkasvu jatkuu.

7.3.1.2 Kostea suurruohokasvillisuus

Luontotyypin esittely

Kostea suurruohokasvillisuus Luontotyyppiin kuuluvat kosteat, typpipitoisten maiden suurruohoniityt jokien, purojen ja metsien reunamilla. Kosteat suurruohoniityt ovat koko maassa yleisiä. Niitä tavataan etenkin purojen ja jokien varsilla. Kasvillisuus muistuttaa kosteiden lehtojen, ns. mesiangervolehtojen, kasvillisuutta. Boreaalisen vyöhykkeen tuntureilla vallitsevat suurruohojen lisäksi saniaiset ja pajupensastot (Airaksinen ja Karttunen 2001).

Vaikutusarvio

Kosteaa suurruohokasvillisuutta esiintyy pienialaisesti laskuojien ja tulvametsien reunamilla. Hankkeen toteuttamisesta ei aiheudu luontotyypille suoria pinta-alan menetyksiä. Mahdollisesti lisääntyvä virkistyskäyttö ei aiheuta merkittävää haittaa kasvillisuudelle, joten vaikutukset ovat hyvin epätodennäköisiä. Luontotyypin alueelle ei sijoitu aktiivisessa käytössä olevia polkuja.

Luontotyypille ei todennäköisesti aiheudu merkittäviä heikennyksiä. Luontotyyppiin ei kohdistu vaikutuksia.

7.3.1.3 Alnus glutinosa ja Fraxinus excelsior -tulvametsät (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)

Luontotyypin esittely

Luontotyyppi käsittää saarni-tervaleppäsekametsiä (*Fraxinus excelsior, Alnus glutinosa*) temperaattisen Euroopan tasankojen ja mäkimaiden vesistöjen jokivarsilla, harmaaleppämetsiä Alppien ja Apenniinien vuoristojokien varsilla valkopaju-, salava- ja mustapoppelimetsiä haaroittuneen jokiverkoston varsilla keskisen Euroopan tasangoilla, mäkimailla tai alemmassa vuoristossa. Kaikki tyypit

savimailla (yleensä runsaasti tulvan jättämiä laskeumia), jotka ajoittain peittyvät tulvaveden alle joen tai puron vedenpinnan vuotuisen nousun vuoksi, muutoin, matalan veden aikaan, kuivia ja ilmavia. Kenttäkerroksessa poikkeuksetta useita suurikokoisia lajeja (*Filipendula ulmaria, Angelica sylvestris, Cardamine spp., Rumex sanguineus, Carex spp., Cirsium oleraceum*) ja erilaisia keväällä kukkivia kryptofyyttejä, kuten mukulaleinikki, valkovuokko, keltavuokko ja pystykiurunkannus (*Ranunculus ficaria, Anemone nemorosa, A. ranunculoides, Corydalis solida*).

Vaikutusarvio

Tulvametsät-luontotyyppiä esiintyy hyvin kapeana kaistaleena Vaanilanlahden reunoilla, peltoihin rajoittuen. Hankkeen toteuttamisesta ei aiheudu luontotyypille suoria pinta-alan menetyksiä. Virkistyskäyttö Natura-alueella ja sen läheisyydessä voi lisääntyä, mutta virkistyskäytön kautta luontotyypille aiheutuvat vaikutukset ovat epätodennäköisiä. Luontotyypin alueelle ei sijoitu polkuja eikä kulku suuntaudu vaikeakulkuisille, tiheäkasvustoisille alueille.

Luontotyypille ei todennäköisesti aiheudu merkittäviä heikennyksiä. Luontotyyppiin ei kohdistu vaikutuksia.

7.4 Vaikutukset luontodirektiivin liitteen II lajeihin

Vaanilanlahdella esiintyy luontodirektiivin liitteen II lajeista täplälampikorento. Reheviä lahtia suosivalle lajille sopivaa elinympäristöä on laajalti Vaanilanlahden ruovikkoisilla ranta-alueilla. Erityisesti laji viihtyy ruovikon sisään jäävissä suojaisissa allikoissa, joissa on runsaasti vesikasvillisuutta.

Uuden kaupunginosan rakentuminen ei suoraan hävitä tai heikennä täplälampikorennon esiintymää tai lajille soveliasta elinympäristöä.

Pitkällä aikavälillä lajia uhkaavia tekijöitä ovat Vaanilanlahden umpeenkasvu veden laadun muutokset. Järveen kohdistuvan ravinnekuorman kasvaessa ylirehevöitymisestä seuraa happikatoa ja lajille soveliaiden elinympäristöjen vähenemistä kasvillisuuden vähetessä ja yksipuolistuessa.

8 Haitallisten vaikutusten ehkäisy ja lieventäminen

Seuraavassa on listattu keinoja, joilla voidaan ehkäistä ja lieventää Lohjansolmun asemanseudun uuden kaupunginosan rakentumisesta ja virkistyskäytön lisääntymisestä aiheutuvia haitallisia vaikutuksia Natura-alueilla:

- Virkistyskäytön ohjaaminen valmiita polkuverkostoja pitkin rakenteilla ja opastusta lisäämällä Lohjanharjun alueella.
- Virkistyskäyttöä ei ohjata Vaanilanlahden alueelle.
- Ulkoilijoita ohjeistetaan Nummi-Pusulan lintuvesiin kuuluvan Vaanilanlahden eli Vasarlanlahden linnustoarvoista sekä Lohjanharjun luontoarvoista.
- Lintujen pesimäaikaan jatkuvakestoista häiriötä aiheuttavaa toimintaa (mm. veneily) ei harrasteta Vaanilanlahden alueella.
- Hulevesien hallintaan kiinnitettävä huomiota uuden kaupunginosan alueella Vaanilanlahden ylirehevöitymisen ehkäisemiseksi.
- Meluavimpien rakennustoimien ajoittaminen lintujen pesimäkauden ulkopuolelle.

9 Yhteisvaikutukset

Mikäli Espoo-Salo- oikoradan rakentaminen ajoittuu samaan aikaan Lohjansolmun asemanseudun kaupunginosan rakentamisen kanssa, lisää se rakentamisen aikaisia melu- ja pölyhaittoja. Vaiheittain toteutettavan rakentamisen aikaiset haitat ovat kuitenkin lyhytaikaisia ja pääosin paikallisia, joten ne eivät aiheuta merkittäviä haitallisia yhteisvaikutuksia Natura-alueille.

Lohjansolmun asemanseudun Y5 ja Lehmijärvi-Pulli maaseutualueiden osayleiskaavan valmisteluvaiheen kartalla (19.12.2018) ei ole maaseutualueille toistaiseksi osoitettu sellaista maankäyttöä, joista aiheutuisi mahdollisia merkittäviä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteille. Vaanilanlahden ympäristössä laajojen peltoalueiden osoittaminen maisemallisesti arvokkaiksi peltoalueiksi (MA) turvaa näiden alueiden säilymisen viljelykäytössä ja avoimina myös tulevaisuudessa. Avoimet peltoalueet ovat tärkeitä monille Natura-alueen suojelun perusteena oleville linnuille sekä pesimä- että ruokailualueina.

Lohjanharju ja Ojamonkangas, Nummi-Pusulan lintuvedet ja Vaanilanlahti Natura-alueiden läheisyydessä ei ole tiedossa muita sellaisia hankkeita, joista aiheutuisi haitallisia yhteisvaikutuksia Lohjansolmun asemanseudun ideasuunnitelmissa osoitetun maankäytön kanssa.

10 Epävarmuustekijät

Merkittävimmät epävarmuustekijät liittyvät siihen, että arviointi perustuu maankäytölle suuntaa antaviin ideasuunnitelmiin, joista toteutettavaa vaihtoehtoa tai vaihtoehtojen yhdistelmää ei ole valittu. Yhteisvaikutusten arviointi perustuu Y5 Lohjansolmun asemanseudun ja Lehmijärvi-Pulli maaseutualueiden vireillä olevan osayleiskaavan osalta valmisteluvaiheen tietoihin. Esimerkiksi Vaanilanlahden vaihettumissuot ja rantasuot -luontotyyppiin ja täplälampikorentoon kohdistuvien vaikutusten arviointi perustuu yleispiirteisiin arvioihin uuden kaupunginosan alueelta tulevien hulevesien aiheuttamaan ravinnekuormituksen lisääntymiseen.

Vaanilanlahden Natura-alueelta ei ole olemassa aivan tuoreita linnustolaskentoihin perustuvia tietoja. Osa alueella pesiviksi ilmoitetuista lajeista on populaatioltaan voimakkaasti taantuneita ja on epävarmaa, esiintyvätkö lajit yhä alueella (mm. punasotka) tai missä määrin kaikki Natura-tietolomakkeella mainitut muuttolintulajit yhä levähtävät alueella (mm. voimakkaasti taantunut suokukko). Arvioinnissa vaikutukset on arvioitu Natura-tietolomakkeen tietojen sekä vuosina xx ja xx laadittujen selvitysten perusteella, jolloin tiettyjen lajien osalta ne voivat olla jopa yliarvioita.

Virkistyskäytön osalta on jossain määrin epävarmaa ennustaa sen suuntautumista eli kuinka suuri osa uuden kaupunginosan asukkaista suuntaa tulevaisuudessa aktiivisesti Natura-alueille tai niiden läheisyyteen, ja minkä tyylistä liikkuminen on. Epävarmuutta liittyy myös yksilöiden tekemiin valintoihin käyttäytymisessään eli kunnioitetaanko alueen luonnonarvoja, liikutaanko valmiita polkuja pitkin ja pidetäänkö esimerkiksi alueella ulkoilutettavat koirat kytkettyinä. Koska Nummi-Pusulan lintuvedet ja Vaanilanlahden Natura-alueen virkistyskäyttöarvot ovat lähtötietojen perusteella melko vähäiset, arvioidaan em. epävarmuustekijä hyvin pieneksi. Suurempi virkistyskäyttöpaine kohdistuu Lohjanharju ja Ojamonkangas Natura-alueelle. Lohjanharjun osalta epävarmuustekijät liittyvät polkuverkoston hyödyntämiseen etenkin kulutuskestävyydeltään heikoimmilla alueilla, joilla valmiilta reiteiltä poikkeaminen helposti johtaa uusien polkujen muodostumiseen ja kasvillisuuden kulumiseen.

11 Vaikutukset Natura-alueen eheyteen ja koskemattomuuteen

Natura-alueen eheyden ja koskemattomuuden osalta arvioidaan, että Lohjanharju ja Ojamonkangas, Nummi-Pusulan lintuvedet sekä Vaanilanlahti Natura-alueen suojelutavoitteisiin kuuluvat luontotyypit ja niille ominainen lajisto todennäköisesti säilyvät pitkällä aikavälillä.

Lohjanharju ja Ojamonkangas sekä Vaanilanlahden Natura-alueiden suojelun perusteena olevien luontodirektiivin liitteen II lajien elinympäristöt säilyvät eikä niiden tila heikkene. Virkistyskäyttöä ei ohjata näille alueille.

Nummi-Pusulan lintuvesien suojelun perusteena olevien lintudirektiivin liitteen I lajien ja alueella säännöllisesti esiintyvien muuttolintulajien populaatioiden voidaan arvioida pystyvän kehittymään suotuisasti tai vähintään säilymään nykyisellä tasollaan, mikäli virkistyskäytön ohjaamisesta ja hallitsemisesta erityisesti Vaanilanlahden eli Vasarlanlahden alueella huolehditaan.

Huomioiden edellä esitetty sekä haitallisten vaikutusten ehkäisy- ja lieventämis-toimenpiteet voidaan arvioida, että edellä mainittujen Natura-alueiden ekologinen rakenne ja toiminta säilyvät todennäköisesti elinkelpoisena Lohjansolmun asemanseudun uuden kaupunginosan toteuduttua. Lisääntyvän virkistyskäytön vaikutukset arvioidaan kokonaisuudessaan niin vähäisiksi, ettei sillä arvioida olevan vaikutuksia Natura-aleuiden eheyteen.

12 Seuranta

Natura-alueilla ei ole tarpeen suorittaa erityistä seurantaa Lohjansolmun asemanseudun uuden kaupunginosan rakentumiseen liittyen.

13 Yhteenveto, johtopäätökset ja suositukset

Yhteenvetona voidaan todeta, että Lohjanharju ja Ojamonkangas, Nummi-Pusulan lintuvedet ja Vaanilanlahti Natura-alueiden suojelun perusteena oleville luontoarvoille ei todennäköisesti aiheudu merkittävästi heikentäviä vaikutuksia Lohjansolmun asemanseudun ideasuunnitelmien mukaisen maankäytön toteutumisesta. Haitallisten vaikutusten lieventämiskeinoista keskeisimpiä ovat virkistyskäytön ohjaaminen ja hulevesien hallintatoimet.

Hankkeen toteuttaminen ei vähennä Lohjanharju ja Ojamonkangas eikä Vaanilanlahti Natura-alueilla esiintyvien suojeltavien luontotyyppien levinneisyyttä eikä heikennä niiden ominaispiirteitä. Hankkeella ei ole suoraa heikentävää vaikutusta Natura-alueilla esiintyvien luotodirektiivilajien esiintymiin. Pitkällä aikavälillä vähäisiä kielteisiä vaikutuksia voi esiintyä Vaanilanlahden vaihettumissuot ja rantasuot -luontotyyppiin sekä niillä esiintyvään täplälampi-korentoon ja tiettyihin lintulajeihin (mm. tukkasotka), mikäli Vaanilanlahden rehevöityminen jatkuu. Jo rehevöityneen lahden rehevöitymiskehitystä on vaikea ennustaa, siihen vaikuttaa myös lahtea ympäröivän valuma-alueen maankäyttö eikä uuden kaupunginosan rakentuminen oleellisesti lisää lahden ravinnekuormitusta.

Nummi-Pusulan lintuvedet Natura-suojelun perusteena oleville lintudirektiivin liitteen I lajeille sekä alueella säännöllisesti esiintyville muuttolintulajeille ei todennäköisesti aiheudu merkittävästi heikentäviä vaikutuksia. Hankkeen

toteuttamisesta ei aiheudu merkittäviä haitallisia vaikutuksia lyhyellä eikä pitkällä aikavälillä tarkasteltuna.

Hankkeen toteuttamisesta ei näin ollen aiheudu luonnonsuojelulain 66 §:n 1 momentissa tarkoitettua todennäköisesti merkittävää heikentymistä niille luontoarvoille, joiden perusteena Lohjanharju ja Ojamonkangas, Nummi-Pusulan lintuvedet ja Vaanilanlahti Natura-alueet on sisällytetty Suomen Natura 2000 -suojelualueverkostoon. Luonnonsuojelulain mukaista varsinaista Natura-arviointia ei ole tarpeen laatia.

Lähteet:

Birdlife Suomi ry. 2019: Punasotkakohteet.
https://www.birdlife.fi/suojelu/lajit/vuoden-linnut/punasotka/punasotkakohteet/